

ΑΠΛΗ ΚΑΤΗΧΗΣΗ

«Μορφώστε τόν λαό ἐν σιωπῇ. Αὐτός θά'ναι ὁ μοναχικός σας ἄθλος.
Γιατί αὐτός ὁ λαός εἶναι θεοφόρος» (Ντοστογιέφσκι, ἀπό τίς διδαχές τοῦ στάρετς Ζωσιμᾶ)

Νοέμβριος 2009 – Ἄριθμ. 35

Συντάκτης: Ἐπίσκοπος Ἱερεμίας Φούντας, Μητροπολίτης Ἱ. Μ. Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως
Δημητσάνα Τ.Κ. 220 07 ἢ Μεγαλόπολη Τ.Κ. 222 00
Ἡλεκτρονική Διεύθυνσις: www.imgortmeg.gr

ΚΥΡΙΑ ΑΡΘΡΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ*

ΤΡΙΑ ΦΑΡΜΑΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΜΑΣ

(6 Νοεμβρίου 2009)

Ἀγαπητοί ἀδελφοί,

1. Προσοχή, μήπως μέ τά μπερδέματα πού μᾶς φέρνουν οἱ διάφορες φροντίδες καί ἀσχολίες τῆς ζωῆς μας, προσοχή, λέγω, μήν ξεχάσουμε τόν Θεό μας, γιά τόν Ὅποιο καί εἴμαστε πλασμένοι! Ἐνα παλαιό λόγιο ἔλεγε: «Πόθεν ἔρχεσαι καί ποῦ πηγαίνεις;» Ἡ ἀπάντηση σ' αὐτό τό ἐρώτημα εἶναι ἡ ἐξῆς: «Ἐρχομαι ἀπό τόν Θεό καί πάω γιά τόν Θεό!» Πρίν ἀπό ἑκατό χρόνια, ἀγαπητοί μου, δέν ὑπῆρχαμε. Καί μετά ἀπό ἑκατό χρόνια πάλι δέν θά ὑπάρχουμε. Πρίν ἀπό μᾶς ἄλλοι ἄνθρωποι ὑπῆρχαν στήν γῆ καί μετά ἀπό μᾶς ἄλλοι ἄνθρωποι θά ἔλθουν. Ἡ γῆ αὐτή εἶναι σάν ἕνα ξενοδοχεῖο. Ἄλλοι μπαίνουν σ' αὐτό τό ξενοδοχεῖο, ἄλλοι φεύγουν! Σύντομη εἶναι ἡ ζωή μας καί γι' αὐτό ἄς προσέξουμε μή μπλεχτοῦμε καί περιπλακοῦμε μέ ἄλλα δευτερεύοντα πράγματα καί ξεχάσουμε τόν κύριο προορισμό μας. Ὁ δέ κύριος προορισμός μας εἶναι, ξαναλέγω, νά βροῦμε τόν Θεό. Τόν ἀληθινό Θεό, Αὐτόν πού μᾶς κηρύττει ἡ Ἁγία Γραφή καί Αὐτόν πού ἔζησαν οἱ Ἅγιοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας. «Τόν Θεόν τῶν Πατέρων ἡμῶν»!

2. Τί συμβαίνει ὁμως πού τόσα χρόνια τώρα δέν ἔχουμε κλίνει τήν καρδιά μας ἀποκλειστικά καί ἐρωτικά στόν Θεό; Τί συμβαίνει πού δέν μποροῦμε νά ἀπολαύσουμε θελκτικά τήν Θεία Λειτουργία, ὥστε νά γευόμαστε στό τέλος αὐτό πού ψάλλει ὁ ψάλτης «εἶδομεν τό φῶς τό ἀληθινόν, ἐλάβομεν Πνεῦμα ἐπουράνιον»;

* Ἀπό τό ἐβδομαδιαῖο μας θεολογικό-κατηχητικό περιοδικό τῆς Παρασκευῆς, πού ἀναρτοῦμε στήν ιστοσελίδα τῆς Μητροπόλεώς μας στό Διαδίκτυο, παραθέτουμε στό ἐδῶ μηνιαῖο περιοδικό μας τά κύρια ἄρθρα του.

Γιατί δέν ἔχουμε ὄρεξη νά μελετήσουμε τόν λόγο τοῦ Θεοῦ ἢ νά διακόψουμε τήν ἐργασία μας, γιά νά πᾶμε τρία ἢ πέντε λεπτά νά προσευχηθοῦμε; Ὅλα αὐτά, ἀδελφοί χριστιανοί, εἶναι τέστ πού δείχνουν ὅτι δέν πᾶμε καλά στήν πνευματική μας ζωή. Γιατί ἐνδεικτικό γιά τήν σωματική μας ὑγεία εἶναι ἡ ὄρεξη γιά φαγητό. Καί ἐνδεικτικό πάλι γιά τήν πνευματική μας ὑγεία εἶναι ἡ ὄρεξη γιά προσευχή καί γιά μελέτη τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, τῆς Ἁγίας Γραφῆς καί τῶν Ἁγίων Πατέρων.

Ἐκεῖνο πού προσωπικά μέ παραξενεύει, ἀκόμη δέ καί μέ πειράζει, ἄς μοῦ ἐπιτραπεῖ νά πῶ, εἶναι τό ὅτι – ἀπό ὅ,τι βλέπω καί ἀπό τόν ἑαυτό μου – ἔχουμε ὄρεξη γιά συζητήσεις ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, ἔχουμε στό φούλ ἐνδιαφέρον γιά θρησκευτικές ἐκδηλώσεις, εἴμαστε πρόθυμοι νά συζητοῦμε κουτσομπολεύοντας καί κατακρίνοντας ἱερεῖς καί ἀρχιερεῖς, ἀλλά δέν ἀνοίγουμε συζητήσεις γιά καθαρῶς πνευματικά καί θεολογικά θέματα. Νά λέμε δηλαδή κάτι ὠραῖο καί νόστιμο πού διαβάσαμε ἀπό τόν ἅγιο Νικόδημο τόν Ἁγιορείτη, νά λέμε τί συνιστοῦν οἱ Ἅγιοι Πατέρες ὅταν ἔχουμε ἐπιθέσεις πονηρῶν λογισμῶν καί ἄλλα τέτοια πνευματικά νοήματα καί γυμνάσματα.

3. Γιά τήν θεραπεία τῆς ἀρρωστημένης αὐτῆς καταστάσεώς μας σάν ἀπλᾶ πρακτικά, ἀλλά σοβαρά φάρμακα ἔχω νά συστήσω αὐτά τά τρία: (α) Νά λέμε στόν Ἰησοῦ Χριστό αὐτή τήν σύντομη προσευχή: «Χριστέ μου, κάνε με νά Σ' ἀγαπήσω, Ἐσένα καί τόν λόγο Σου». Νά τό λέμε τακτικά αὐτό στήν προσευχή μας. (β) Νά βιάζουμε τόν ἑαυτό μας στό ἔργο αὐτό, στό νά διακόπτουμε δηλαδή σέ κάποια διαστήματα τήν ἐργασία μας καί νά πηγαίνομε νά προσευχηθοῦμε γιά δύο-τρία λεπτά, καί ὁμοίως σέ κάποιο ἄλλο διάστημα νά μελετοῦμε λίγο-λίγο, ἀλλά μέ σειρά, τήν Ἁγία Γραφή. Τήν Παλαιά καί τήν Καινή Διαθήκη. Ντροπή μας, πού εἴμαστε μεγάλοι στήν ἡλικία καί δέν ἔχουμε μελετήσει οὔτε μία φορά τήν Ἁγία Γραφή, οὔτε ἕναν Πατέρα τῆς Ἐκκλησίας μας, τόν ἅγιο Ἰωάννη τόν Χρυσόστομο, γιά παράδειγμα. Καί (γ), τό καί σπουδαιότερο: Νά μήν κατηγοροῦμε κανέναν. Προσέχετε αὐτό τό τρίτο, χριστιανοί μου, γιατί εἶναι πολύ σοβαρό. Ἄν κατηγοροῦμε καί πετροβολοῦμε τόν ἄλλο, δέν μπορούμε νά ἔχουμε τήν Χάρη τοῦ Θεοῦ μέσα μας· καί ἄν τήν ἔχουμε, τήν χάνομε. Μᾶς τήν παίρνει ὁ Θεός. Ὅποιος πετύχει τό νά μήν κατηγορεῖ κανέναν καί αὐτούς ἀκόμη πού τόν κατηγοροῦν, θά εὔρει ἔλεος ἀπό τόν Θεό γιά τά ἁμαρτήματά του τήν ἡμέρα τῆς κρίσεως.

4. Εἶναι δέ μεγάλη πλάνη καί εἶναι φοβερή ζόφωση τοῦ νοός τό νά κατηγορεῖ καί νά ἐλέγχει κάποιος, καί μάλιστα ἴσως λαϊκός αὐτός, μέ ἐξευτελιστικές ἐκφράσεις τούς Ἱερεῖς καί Ἀρχιερεῖς, τούς λειτουργούς τοῦ παναγίου Θυσιαστηρίου τοῦ

Χριστοῦ καί τούς ἐρμηνευτές καί κήρυκες τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, νά τούς ἐλέγχει, λέγω, καί νά τούς ὑβρίζει μέ ἐξευτελιστικές ἐκφράσεις καί ὅμως νά νομίζει ὁ καθημένος ὅτι ἔτσι ἐνεργώντας κάνει ἱερό ἔργο, ὅτι δηλαδή ἀγωνίζεται γιά τήν πίστη καί τήν Ἐκκλησία. Ἡ θεραπεία τῶν οὕτω πως σκεπτομένων καί ἐνεργούντων δέν εἶναι καθόλου εὐκόλη, ὅταν μάλιστα ἡ ἁμαρτία τους συνδυάζεται καί μέ περίεργη ἰδιοτροπία τοῦ νοός τους. Χρειάζεται μεγάλη Χάρη Θεοῦ γιά τήν θεραπεία τους.

Ἄς μοῦ ἐπιτραπεῖ νά πῶ, ἐξομολογούμενος δημοσίᾳ, ὅτι ἔτσι κάπως σκεπτόμουν καί ἐνεργοῦσα κι ἐγώ κατά τά πρῶτα ἔτη τῆς ἱερωσύνης μου. Παρεξηγοῦσα εὐκόλα, ἤλεγχα, φώναζα καί κατηγοροῦσα. Καί νόμιζα ὁ ταλαίπωρος ὅτι ἔτσι πράττοντας κάνω ἔργο ἀγωνιστοῦ. Ἡ ἀλλαγὴ μου ἄρχισε νά γίνεται κατά τήν γνωριμία μου μέ τόν ἅγιο πατέρα Πορφύριο. Ἴσως κάποτε ἀναφέρω τό φοβερό παράδειγμα ἀπό τό Γεροντικό, πού μοῦ ἀνέφερε ὁ ἅγιος Γέροντας γιά τήν θεραπεία τῆς ἀγωνιστικῆς τάχα νοοτροπίας μου. Καί πραγματικά μέ θεράπευσε τό μάθημα τοῦ ἁγίου Γέροντα. Ἀργότερα ὁ Ἴδιος μοῦ εἶπε ὅτι «μοῦ ταίριαζε» τό παράδειγμα αὐτό.

Ἔτσι ἔγινε ἡ διαφοροποίησή μου ἀπό τήν προηγούμενή μου τακτική, τήν ὁποία μερικοί νομίζουν ὡς ἀλλοπρόσαλλη. Ἔτσι ἔμαθα νά μή βλέπω λάθη στούς ἄλλους οὔτε νά ἐρμηνεύω ὡς προδοσίες τῆς πίστεως καί τῆς ἱερῆς παραδόσεως τίς ἐναγώνιες ποιμαντικές ἐνέργειες Ἀρχιερέων, Ἀρχιεπισκόπων καί Πατριαρχῶν. Ἔμαθα νά τά βλέπω διαφορετικά, ὅπως ἔτσι τά ἔβλεπαν οἱ ἅγιοι ἀββάδες τοῦ αἰῶνος μας, ὁ πατήρ Ἰάκωβος, ὁ πατήρ Πορφύριος καί ὁ πατήρ Παῖσιος. «Πῶς, Σεβασμιώτατε, τό πέτυχα καί διορθώθηκα σ' αὐτό τό σοβαρό θέμα;», ρωτοῦσα τόν πολυσέβαστό μου Σεβασμιώτατο ἅγιο Μεγάρων κ. Βαρθολομαῖο, στήν Μητρόπολη τοῦ ὁποίου ὑπηρετοῦσα. Καί αὐτός μέ ἐμφανῆ χαρά μοῦ ἀπαντοῦσε: «Ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ, ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ σοῦ ἔφερε αὐτή τήν ἀλλαγὴ!» Τοῦ εὐχομαι πολλά τά ἔτη καί νά ἔχω τήν εὐχή Του.

Ἄς μήν κατηγοροῦμε, λοιπόν, κανέναν, ἀδελφοί, καί μάλιστα τούς Μοναχούς, τούς Ἱερεῖς καί τούς Ἀρχιερεῖς. Εἶναι οἱ Πατέρες μας καί πρέπει νά τούς ἐμπιστευόμαστε. Ἄς μήν συνηγοροῦμε στό ἔργο τοῦ διαβόλου, πού θέλει νά κλονίσει τήν ἐμπιστοσύνη τῶν ἀνθρώπων στήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ μέ τίς κατηγορίες ἐναντίον τῶν ἐκπροσώπων Της.

ΜΗΝ ΚΡΙΝΕΤΕ!

(13 Νοεμβρίου 2009)

Ἀδελφοί χριστιανοί,

Πολλοί σήμερα κρίνουν καί κατακρίνουν. Ἀλλά αὐτό τό ἀπαγορεύει ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός, ὅταν μᾶς λέγει «μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε» (Ματθ. 7,1-2)· καί αὐτό, πάλι, τό νά κατακρίνουμε τούς ἄλλους, εἶναι «ὄλεθρος», καταστροφή, δηλαδή, γιά τήν ψυχή μας, μᾶς λέγει ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος.¹

Ὁ ἴδιος ἅγιος πατέρας τήν κατάκριση τήν λέγει «ἀναιδῆ ἄρπαγή τοῦ δικαιώματος τοῦ Θεοῦ»!² Καί τήν λέγει ἔτσι τήν κατάκριση, γιατί ἐμεῖς δέν ἔχουμε κανένα δικαίωμα νά κρίνουμε τόν ἄλλο. Ἡ κρίση ἀνήκει στόν Θεό· καί ὁ Θεός Πατέρας, μᾶς λέγει ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης, «δέν κρίνει κανένα, ἀλλά τήν ἐξουσία αὐτή τήν παρέδωσε στόν Υἱό Του» (Ἰωάν. 5,22). Καί ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ πάλι, ὁ Ἰησοῦς Χριστός μας, ἀναβάλλει τήν κρίση Του γιά τήν δεύτερη Παρουσία Του. Κρίνοντας τώρα ἐμεῖς «πρό καιροῦ» (Α΄ Κορ. 4,5), πρίν, δηλαδή, ἀπό τήν δεύτερη Παρουσία τοῦ Χριστοῦ, ἀρπάζουμε τήν κρίση ἀπό τόν Χριστό καί γινόμαστε ἐμεῖς κριτές.³ Γι' αὐτό ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος λέγει τήν κατάκριση «ἀναιδῆ ἄρπαγμό», ὅπως εἶπα.

Ὁ σκοπός τῆς ζωῆς μας, ἀδελφοί, εἶναι νά ἀγωνιζόμαστε νά καθαρῶμε τήν ψυχή μας ἀπό τά πάθη, γιά νά δοῦμε τόν Θεό μέ καθαρή καρδιά. Αὐτό τό σπουδαῖο ἔργο, ὁ ἀγώνας μας, δηλαδή, γιά τόν καθαρμό τῆς ψυχῆς μας λέγεται ΜΕΤΑΝΟΙΑ. Ἀλλά, ὅποιος μετανοεῖ πραγματικά γιά τά ἁμαρτήματά του, αὐτός δέν «σηκώνει κεφάλι» γιά νά ἀσχοληθεῖ μέ τά ἁμαρτήματα τῶν ἄλλων καί νά τούς κατακρίνει. Γιατί, καθώς λέγει πάλι ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος, «ὅπως δέν συμβιβάζεται ἡ φωτιά μέ τό νερό, ἔτσι δέν συμβιβάζεται ἡ κατάκριση μέ τήν μετάνοια».⁴ Δηλαδή: Ἄν κάποιος κατακρίνει τούς ἄλλους αὐτό εἶναι δεῖγμα ὅτι δέν ζεῖ τήν μετάνοιά του, πού, ὅπως εἶπαμε, εἶναι ἀναγκαιότατη γιά τήν σωτηρία τῆς ψυχῆς μας.

Πῶς κρίνεις τόν ἄλλον, ἀδελφέ; Ποῦ βρίσκεις αὐτό τό κουράγιο; Μέ τήν ἀκάθαρτη καρδιά πού ἔχουμε ἡ κρίση μας θά εἶναι λανθασμένη· γι' αὐτό καί ἕνας ἄλλος ἅγιος πατέρας, ὁ ὅσιος Θαλάσσιος, λέγει ὅτι ὁ κακός κρίνει μέ τήν κακία πού ἔχει μέσα του, γι' αὐτό καί δέν πρέπει νά τόν πιστεύουμε.⁵ Ὅπως, πάλι, ἐκεῖνος πού εἶναι καλός στήν καρ-

1. Κλίμαξ, Λόγος 10,15.

2. Ὅπ. παρ.

3. Βλ. καί Καλλίστου Πατριάρχου, Κεφάλαια περί προσευχῆς ξβ', Φιλοκαλία τόμ. Δ', σ. 355.

4. Ὅπ. παρ. 8β.

5. «Μὴ πιστεύσης τῶ λογισμῶ κρίνοντι τόν πλησίον, ὅτι πονηρόν ἔχων θησαυρόν, πονηρά καί λογίζεται» (Θαλασίου, Περί ἀγάπης καί ἐγκρατείας ἑκατοντάς πρώτη, πδ'. Φιλοκαλία Β', σ. 209).

διά τὰ βλέπει ὅλα καλά καί δέν κατηγορεῖ κανέναν. Πραγματικά, ὁ καθένας κρίνει καί λέει ἀνάλογα μέ τό περιεχόμενο τῆς καρδιάς του!

Ἄλλά πῶς; Δέν πρέπει νά κρίνει κάποιος, πού τό ἔργο του εἶναι νά κρίνει, σάν τόν γονέα, γιά παράδειγμα, ἢ τόν δάσκαλο καί τόν δικαστή; Ναί, αὐτοί θά κρίνουν, ἀλλά ἡ κρίση τους νά γίνει «ἀπαθῶς»: νά γίνει, δηλαδή, χωρίς μίσος καί θυμό, ἀλλά ἀπό ἀγάπη καί μέ ἀγάπη, μέ σκοπό τήν διόρθωση αὐτοῦ πού ἀμάρτησε καί μέ σκοπό, πάλι, νά προφυλαχθοῦν καί οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι ἀπό τό ἴδιο ἀμάρτημα. Καί αὐτῶν, λοιπόν, ἀκόμη πού εἶναι ὑπεύθυνοι γιά τούς ἄλλους, ἡ κρίση τους γι' αὐτούς πρέπει νά γίνεται μέ ἀγάπη καί φιλανθρωπία μέ σκοπό τήν ὠφέλεια τῶν κρινομένων. Ἄλλά καί αὐτοί ἀκόμη, ὅπως τό λέγει ἕνας λόγος τοῦ Ἄββα Μακαρίου, δέν ἐπιτρέπεται νά κρίνουν ὅλους παρά μόνον ἐκείνους γιά τούς ὁποίους εἶναι ὑπεύθυνοι.⁶

Ἄλλά ἄς μή λησμονοῦμε τόν λόγο τοῦ Χριστοῦ (βλ. Ματθ. 18,17), πού μᾶς λέγει νά ἀναφέρουμε στήν Ἐκκλησία μιᾶ ἀμαρτία ἢ ἀταξία κάποιου ἀδελφοῦ. Πραγματικά! Ἡ Ἐκκλησία, σάν Θεανθρώπινος Ὄργανισμός πού εἶναι, μόνο Αὐτή ἔχει τό δικαίωμα νά κρίνει καί μόνο Αὐτή ἔχει τά μέσα νά θεραπεύσει, νά γειάνει, δηλαδή, τίς ψυχές μας ἀπό τίς πληγές τῆς ἀμαρτίας.

Κάποτε σ' ἕνα Μοναστήρι ἕνας Μοναχός ἦταν ἀμελής στά μοναχικά του καθήκοντα. Στά τέλη τῆς ζωῆς του τόν πλησίασε ὁ Γέροντας Ἡγούμενος καί τοῦ μίλησε γιά μετάνοια γιά νά σωθεῖ. Ἄλλ' αὐτός, στίς συμβουλές του ρώτησε: «Εἶναι ἀληθινό, Γέροντα, τό Εὐαγγέλιο;». Ἀπογοητευμένος ὁ Γέροντας, γι' αὐτό τό ἐρώτημα τοῦ μελλοθάνατου Μοναχοῦ, τοῦ ἀπάντησε: «Καί βέβαια, ἀληθινό εἶναι τό Εὐαγγέλιο, ἀδελφέ». – «Ἔ, Γέροντα, τοῦ εἶπε πάλι ὁ Μοναχός: ἀφοῦ εἶναι ἀληθινό τό Εὐαγγέλιο, ἐγώ δέν θά κριθῶ. Γιατί στό Εὐαγγέλιο λέει ὁ Χριστός: “Μή κρίνετε, ἵνα μή κριθῆτε”. Ἐγώ, στήν ζωή μου ἐδῶ στό Μοναστήρι, εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἤμουν ἀμελής στά καθήκοντά μου. Ἄλλά, σ' ὅλα τά χρόνια μου ἐδῶ, ἕνα τήρησα: Δέν ἔκρινα καί δέν κατηγορήσα κανένα. Γι' αὐτό καί, κατά τόν λόγο τοῦ Χριστοῦ, δέν θά κριθῶ»!

«ὦ! – εἶπε ὁ Γέροντας στούς ἄλλους ἀδελφούς τοῦ Μοναστηρίου –, ἐμεῖς προσπαθοῦμε νά πετύχουμε τήν σωτηρία μας μέ ἄλλες πολλές ἀσκήσεις καί αὐτός ἐδῶ, πού τόν θεωρούσαμε γιά χειρότερο, πῆγε ἀπό ἄλλο εὐκολο δρόμο καί μᾶς ξεπέρασε κατά πολύ»! Καί πραγματικά, ὅπως ὁμολόγησαν ὅλοι οἱ Μοναχοί, δέν ἄκουσαν ποτέ αὐτόν τόν ἀμελεῖ στά ἄλλα Μοναχό, δέν τόν ἄκουσαν ποτέ νά κατηγορήσει κανένα!

Ἀδελφοί, ἄς μήν κρίνουμε, γιά νά μήν κριθοῦμε! Καί πρό παντός ἄς μήν κρίνουμε τούς Ἀρχιερεῖς, τούς Ἱερεῖς καί τούς Μοναχούς.

6. «Παίδευσον καί κρίνον δικαίως τούς ὑπό σέ· ἔξω δέ μή κρίνης τινάς» (Ἡ παράθεση ἀπό τό βιβλίον τοῦ Μητροπολίτου Ναυπάκτου κ. ΙΕΡΟΘΕΟΪ, *Τό πολίτευμα τοῦ Σταυροῦ*,² σ. 211, ἀπό ὅπου καί ἐξαρτᾶται τό παρόν θέμα.)

ΝΑ ΖΟΥΜΕ ΕΚΚΛΗΣΙΟΛΟΓΙΚΑ

(20 Νοεμβρίου 2009)

Τό πιό ὄμορφο πράγμα, ἀγαπητοί μου ἀναγνώστες, εἶναι ἡ ἀγάπη καί τό πιό ἄσχημο εἶναι τό μίσος. Εἶναι ἄσχημο, πραγματικά, τό νά μαλώνουν οἱ ἄνθρωποι καί νά μήν τά «βρίσκουν» μεταξύ τους· ἀλλά τό ἄσχημο αὐτό εἶναι ἀκόμη χειρότερο, ὅταν τά μαλώματα γίνονται μεταξύ τῶν χριστιανῶν γιά πράγματα τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτό συνέβη παλαιά στήν Ἐκκλησία τῆς Κορίνθου καί ἕνας ἅγιος Ἐπίσκοπος, ὁ Κλήμης, ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Ρώμης, ἔγραψε ἕνα γράμμα, μία Ἐπιστολή, στήν Ἐκκλησία τῆς Κορίνθου γιά νά εἰρηνεύσει τοὺς χριστιανούς τῆς σ' αὐτήν καί νά τοὺς μονοιάσει.

Γιατί μάλωναν οἱ χριστιανοί τῆς Κορίνθου; Μάλωναν γιά τοὺς Ἐπισκόπους τους, γιά τοὺς Δεσποτάδες τους δηλαδή. Καί τά μαλώματα καί τίς ταραχές στήν Ἐκκλησία τίς προκαλοῦσαν αὐτοί πού φαίνονταν γιά καλοὺς χριστιανοί, γιατί αὐτοὶ χαρακτηρίζονται στήν Ἐπιστολή ὡς «ζηλωτές»,¹ ὡς θερμοί, δηλαδή, χριστιανοί.

Τό πρόβλημα

Ἀκοῦστε, χριστιανοί μου: Ὡς κανονικό Δεσπότη (Ἐπίσκοπο) σέ μία Μητρόπολη, γιά νά ποιμάνει τόν λαό τῆς λέγομε ἐκεῖνον πού ψηφίστηκε ἀπό τήν Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἀσφαλῶς ὑπῆρχαν καί ἄλλοι ὑποψήφιοι γιά τήν Μητρόπολη αὐτή, καλύτεροι ἴσως ἀπό αὐτόν πού ψηφίστηκε, ἀλλά δέν ἐξελέγησαν αὐτοί. Οἱ χριστιανοί τῆς Μητροπόλεως αὐτῆς θά πρέπει νά κάνουν ὑπακοή στήν ἐκλογή πού ἔκαναν οἱ Ἱεράρχες τῆς Ἐκκλησίας (ἡ Ἱεραρχία) καί νά δεχθοῦν τόν ἐκλεγέντα ὡς Ἐπίσκοπό τους καί πνευματικό τους πατέρα. Ἄν τώρα βρεθοῦν μερικοὶ χριστιανοί τῆς Μητροπόλεως πού διαμαρτύρονται γιά τήν ἐκλογή, καί δημιουργοῦν ταραχές στήν Ἐκκλησία, γιατί αὐτοὶ ἤθελαν ἄλλον, καλύτερο ἴσως καί κατά τήν μὴ μὴ μορφή καί κατά τό ἦθος, ἀλλά πού δέν ἐξελέγη, ἔ! τότε, οἱ χριστιανοί αὐτοί, ὅσο καλοὶ καί δραστήριοι καί ἄν φαίνονται, εἶναι οἱ χειρότεροι ἀπ' ὅλους, γιατί εἶναι ἀνυπότακτοι στήν ἀπόφαση τῆς Ἐκκλησίας.

Λοιπόν: Τέτοιοι ἦταν οἱ χριστιανοί τῆς Κορίνθου, πού δημιούργησαν τό πρόβλημα τῆς ταραχῆς στήν ἐκκλησία τους. Αὐτοὶ δέν δέχονταν τοὺς Πρεσβυτέρους (τοὺς Ἐπισκόπους καί ἱερεῖς) τῆς Ἐκκλησίας, πού τοὺς εἶχαν καταστήσει σ' αὐτήν οἱ διάδοχοι τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καί ἤθελαν νά τοὺς ἀντικαταστήσουν μέ ἄλλους, πού αὐτοὶ νόμιζαν ὡς καλύτερους. Ὅπως τό καταλαβαίνουμε, δημιουργήθηκε ταραχή καί κρίση στήν Ἐκκλησία τῆς Κορίνθου καί αὐτό ἀνάγκασε, ὅπως εἶπαμε, τόν Ἐπίσκοπο τῆς Ρώμης Κλήμεντα, νά γράψει μία Ἐπιστολή στήν Ἐκκλησία αὐτή.

1. 45,1.

Λύση τοῦ προβλήματος

Στήν Ἐπιστολή του αὐτή ὁ Κλήμης προτρέπει τοὺς ἀνυπότακτους χριστιανούς νά εἰρηνεύσουν καί νά ὑποταχθοῦν στήν Ἐκκλησία καί νά μὴ θέλουν νά ἐπιβάλουν σ' αὐτήν τό δικό τους θέλημα. Ἡ σωστή λύση πού δίνει ὁ ἅγιος Κλήμης στήν Ἐπιστολή του πρὸς τὴν Ἐκκλησία τῆς Κορίνθου καί πού λύνει τό πρόβλημα πού δημιουργήθηκε σ' αὐτήν, εἶναι ἡ ἐξῆς: Ἡ θέση τῶν Ἐπισκόπων στήν Ἐκκλησία εἶναι μόνιμη καί δέν μπορεῖ μερικοὶ ἢ καί πολλοὶ χριστιανοὶ νά τοὺς διώξουν καί νά τοὺς ἀντικαταστήσουν. Καί εἶναι μόνιμη ἡ θέση τῶν Ἐπισκόπων, γιατί τοὺς λειτουργοὺς πού κατέστησαν οἱ διάδοχοι τῶν Ἀποστόλων στήν Ἐκκλησία δέν μπορεῖ κανεὶς νά τοὺς ἀντικαταστήσει.

Κύριο ἔργο τῶν Ἐπισκόπων (τῶν Ἀρχιερέων) εἶναι τό νά τελοῦν τὴν Θεία Λειτουργία· καί μάλιστα τὴν Θεία Λειτουργία στὰ πρῶτα χρόνια τὴν τελοῦσε μόνον ὁ Ἐπίσκοπος. Ὅπως ξέρουμε κατὰ τὴν Θεία Λειτουργία προσφέρουμε στὸν Θεό τὰ «δῶρα», τὸν ἄρτο (πρόσφορο) καί τὸν οἶνο. Τὰ «δῶρα» αὐτὰ ὁ ἅγιος Κλήμης στήν Ἐπιστολή του πρὸς Κορινθίους τὰ ὀνομάζει «Δῶρα Ἐπισκοπῆς».² Γιατί τὰ λέει «Ἐπισκοπῆς»; Γιατί προσφέρονται διὰ τοῦ Ἐπισκόπου στὸν Θεό, γιατί αὐτός τελεῖ τὴν Θεία Λειτουργία.

Γιὰ τὴν ἀγάπη

Ἐπειδὴ αὐτοὶ οἱ ἀνυπότακτοι χριστιανοὶ τῆς Κορίνθου, αὐτὰ τὰ «προπετῆ» καί «αὐθάδη» πρόσωπα, ὅπως τὰ ἀποκαλεῖ ὁ Κλήμης,³ αὐτοὶ οἱ «φιλόνοικοι»⁴ καί ἅς φαίνονταν ὡς «ζηλωτές», ἔκαναν μεγάλο κακό μέ τὴν «μιαρὰν καί ἀνοσίαν στάσιν»⁵ τους, ὁ ἅγιος Κλήμης στήν Ἐπιστολή του μιλάει πρό παντός γιὰ τὴν ἀγάπη, γιατί αὐτὴ ἦταν πού χάθηκε ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Κορίνθου. «Ὅποιος ἔχει ἀγάπη – τοὺς λέει – δέν ἐνεργεῖ μέ σκληρότητα καί δέν ὑπερηφανεύεται· δέν ἐπαναστατεῖ, ἀλλὰ τὰ πράττει ὅλα μέ εἰρήνη. Χωρὶς ἀγάπη – τοὺς λέει τελικὰ – δέν εἶναι τίποτε εὐάρεστο στὸν Θεό». Λόγω τῆς σπουδαιότητος τοῦ λόγου αὐτοῦ τοῦ ἁγίου Κλήμεντος, τὸν καταγράφω ὅπως εἶναι γραμμένος στό κείμενό του καί παρακαλῶ τοὺς ἀγαπητοὺς ἀναγνώστες νά τὸν διαβάσουν πολλές φορές, ὥστε νά τὸν ἀποστηθίσουν:

«Οὐδέν βάνουσον ἐν ἀγάπῃ
οὐδέν ὑπερήφανον·
ἀγάπη σχίσμα οὐκ ἔχει,
ἀγάπη οὐ στασιάζει,

2. Εἰς 44,4.

3. Εἰς 1,1.

4. 45,1.

5. 1,1.

ἀγάπη πάντα ποιεῖ ἐν ὁμονοίᾳ·
δίχα ἀγάπης οὐδέν εὐάρεστον
ἐστὶν τῷ Θεῷ». ⁶

Καί λέγει καί κάτι ἄλλο φοβερό ὁ ἅγιος Κλήμης: Ὁ χριστιανός πού ἐχθρεύεται τοὺς ἀδελφούς του χριστιανούς καί δέν ἔχει ἀγάπη καί ἐνότητα μέ αὐτούς, ἀμαρτάνει στό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τεμαχίζει τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἀφοῦ κάθε χριστιανός εἶναι μέλος τῆς Ἐκκλησίας, πού εἶναι τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Τούς λέγει: «Ἴνα τί διέλκομεν καί διασπῶμεν τά μέλη τοῦ Χριστοῦ καί στασιάζομεν πρός τό σῶμα τό ἴδιον, καί εἰς τοσαύτην ἀπόνοιαν ἐρχόμεθα, ὥστε ἐπιλαθῆσθαι ἡμᾶς ὅτι μέλη ἐσμὲν ἀλλήλων;» ⁷

Σίγουρα, ἂν σκεπτόμαστε βαθιά τά λόγια αὐτά τοῦ ἁγίου Κλήμεντος, ὅτι, δηλαδή, ὅταν διαπληκτιζόμαστε μέ τοὺς ἄλλους χριστιανούς, τεμαχίζουμε, σάν τοὺς σταυρωτές, τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, δέν θά εἶχαμε ποτέ ἐχθρότητες μεταξύ μας οἱ χριστιανοί, ἀλλά θά ζούσαμε πάντα ἀγαπημένοι. Ἄς τό προσπαθήσουμε μέ τήν Χάρη τοῦ Χριστοῦ.

Πλατυασμός τῆς ἀγάπης

Δέν σᾶς κάνει ἐντύπωση, ἀγαπητοί μου ἀναγνώστες, τό ὅτι γιά ἓνα πρόβλημα πού συνέβη στήν ἐκκλησία τῆς Κορίνθου ἐπενέβη ἀπό μακρυά ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Ρώμης Κλήμης καί ἔγραψε Ἐπιστολή γιά τήν τακτοποίηση τοῦ προβλήματος αὐτοῦ; Ποῦ βρῆκε τό δικαίωμα αὐτό ὁ Κλήμης; Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἀδελφοί μου, εἶναι ΜΙΑ. Καί ἓνα κακό πού συμβαίνει σέ μιά τοπική Ἐκκλησία, ἀπό ἀγάπη πρός τοὺς ἐκεῖ ἀδελφούς μας, δέν πρέπει νά μᾶς ἀφήνει ἀδιάφορους, καί ἄς μὴν ὑπαγόμαστε ἐμεῖς στήν Ἐκκλησία αὐτή. Αὐτό πολύ περισσότερο ἰσχύει γιά ἓναν Ἐπίσκοπο. Γιατί κάθε Ἐπισκοπή, κάθε τοπική Ἐκκλησία, εἶναι ἔκφραση ὅλης τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας: γι' αὐτό καί κάθε Ἐπίσκοπος δέν πρέπει νά εἶναι ἀδιάφορος γιά τά συμβαίνοντα στίς ἄλλες τοπικές Ἐκκλησίες, ἀλλά νά πονᾷ καί νά ἀγωνίζεται γιά τήν τακτοποίηση ὅλων τῶν θεμάτων τῆς καθόλου (Καθολικῆς) Ἐκκλησίας. Ἔτσι, λοιπόν, ὁ ἅγιος Κλήμης, ἔγραψε ἀπό μακρυά ἀπό τήν Ρώμη μιά παραινετική Ἐπιστολή στήν Ἐκκλησία τῆς Κορίνθου καί συμβουλεύει τοὺς ταραχοποιούς νά σταματήσουν τό κακό τους ἔργο γιά νά εἰρηνεύσει ἡ Ἐκκλησία τους. Πέρα ἀπό τό αἶσθημα ἀγάπης γιά ἓναν καλό Ἐπίσκοπο εἶναι καί αἶσθημα εὐθύνης νά πράξει ἔτσι.

6. 49,5.

7. 46,7.

ΝΑ ΘΥΜΟΜΑΣΤΕ ΤΙΣ ΑΜΑΡΤΙΕΣ ΜΑΣ ΚΑΙ ΝΑ ΠΟΝΟΥΜΕ ΓΙ' ΑΥΤΕΣ

(27 Νοεμβρίου 2009)

Όταν, αγαπητοί αναγνώστες, λέμε «μετάνοια» μέ τήν ὁποία καί μόνο θά μπορέσουμε νά δοῦμε τό Πρόσωπο τοῦ Θεοῦ μέ καθαρή καρδιά, σημαίνει ὅτι πρέπει νά πονᾶμε γιά τά ἁμαρτήματά μας. Τά ἁμαρτήματά μας πού ἔχουμε καμωμένα!... Αὐτά πού κάναμε σάν παιδιά, σάν νέοι καί σάν μεγάλοι ἔπειτα. Καί μπορεῖ μέν νά τά ἐξομολογηθήκαμε, ἀλλά τό σῶμα τῆς ἁμαρτίας παραμένει ζωντανό μέσα μας καί θά ἐνεργοποιηθεῖ πάλι καί θά μᾶς παρασύρει πάλι στά ἴδια ἁμαρτήματα, ἄν δέν τό νεκρώσουμε. Ναί! Γιά νά καθαριστεῖ ἡ ψυχή μας θά πρέπει νά προχωρήσουμε στό νά φονεύσουμε, στό νά σκοτώσουμε αὐτό τό σῶμα τῆς ἁμαρτίας, πού εἶναι μέσα μας, νά τό νεκρώσουμε, γιά νά ἐπιθυμεῖ ἡ καρδιά μας μόνο τόν Θεό καί μόνο τόν Θεό. Γι' αὐτή δέ τήν νέκρωση τῶν ἁμαρτωλῶν ἐπιθυμιῶν μᾶς βοηθάει πολύ ὁ πόνος, ἡ θλίψη γιά τά ἁμαρτήματά μας. Ὁ Δαυΐδ, παρά τό ὅτι ὁ «πνευματικός» του ὁ Νάθαν τοῦ εἶπε ὅτι συγχωρέθηκε ἡ ἁμαρτία του (βλ. Β' Βασ. 12,13), ὅμως ὁ ἴδιος ἔλεγε: «Ἡ ἁμαρτία μου ἐνώπιόν μου ἐστὶ διά παντός» (Ψαλμ. 50)· τήν σκεπτόταν δηλαδή συχνά, καί αὐτό τόν ἔκανε νά τήν μισεῖ καί νά μὴν τήν ξαναεπιθυμεῖ.

Ναί, χριστιανοί μου, πρέπει νά πονᾶμε γιά τά ἁμαρτήματά μας, νά ἔχουμε πένθος γι' αὐτά καί αὐτό ξαναλέω εἶναι τό χαρακτηριστικό τῆς ζωῆς τῆς μετανοίας καί τῆς ὀρθόδοξης γενικά πνευματικότητας. Δυστυχῶς, καλλιεργοῦμε ἓνα ἄλλο πνεῦμα πνευματικῆς ζωῆς: Τό πνεῦμα τῆς δράσης, τῆς ἀξιοπρέπειας, τοῦ χαρούμενου καί τοῦ γεμάτου ζωῆ καί πυγμῆ κοινωνικοῦ ἀνθρώπου. Καί πολλά κυκλοφοροῦντα θρησκευτικά περιοδικά δίνουν δυστυχῶς, μέ καύχηση μάλιστα, ἓνα τέτοιο πνεῦμα στους χριστιανούς μας... Καί μ' αὐτό τό πνεῦμα – πού εἶναι καθαρὰ χαρακτηριστικό τῆς δυτικῆς «πνευματικότητας» – δέν μπορεῖ ἀσφαλῶς νά συμβιβαστεῖ ἡ λύπη καί τό πένθος γιά τά ἁμαρτήματά μας. Ἡ χαρά τῆς ζωῆς, αγαπητοί μου χριστιανοί, καί ἡ ὁρμή γιά τά καλά ἔργα ἔρχεται ἀπό τήν καλή μας σχέση μέ τόν Θεό. Καί ἡ καλή μας σχέση μέ τόν Θεό ἔρχεται μέ τό νά μισήσουμε τήν ἁμαρτία καί νά πονέσουμε γιά τίς πτώσεις μας σ' αὐτήν. Καί αὐτός ὁ πόνος γιά τίς ἁμαρτίες μᾶς φέρνει τήν χαρά, γιατί ξαναβρίσκουμε τόν Θεό μας. «Χαρμολύπη» λέγεται αὐτό στά βιβλία τῆς Ἐκκλησίας μας.

Χριστιανοί μου, νά θλιβόμαστε γιά τά ἁμαρτήματά μας, νά λέμε τό «ἥμαρτον» στόν Χριστό γι' αὐτά καί ὅ,τι θλιβερό καί κακό μᾶς συμβαίνει νά λέμε ταπεινά: «Δίκαια πάσχω γιά τίς ἁμαρτίες μου»!... Καί αὐτό τό αἶσθημα, παρ' ὅλο ὅτι

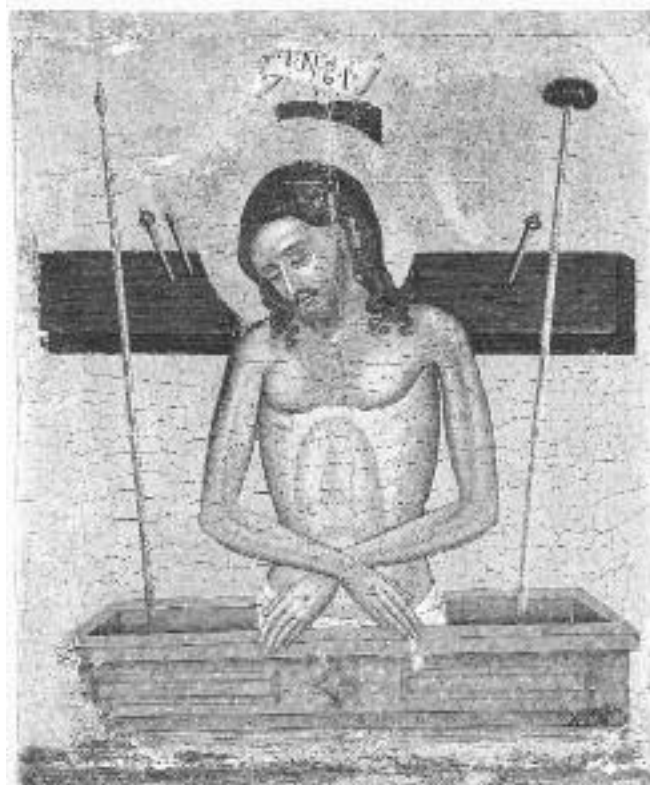
εἶναι πονετικό, φέρνει ὅμως ἕνα γλυκασμό, τόν γλυκασμό τῆς μετάνοιας καί μᾶς δίνει μιά μυστική δύναμη νά βαστάσουμε τά δύσκολα τῆς ζωῆς. Εἶναι ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ δύναμη αὐτή!

Ἄς σκεπτόμαστε, ἀδελφοί, ξαναλέω, τά ἁμαρτήματά μας καί νά λέμε γι' αὐτά τό «ἐλέησόν με» στόν Ἰησοῦ Χριστό. «Κύριε, Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησόν με», αὐτή εἶναι ἡ προσευχή πού ξέρουμε ἐμεῖς οἱ Ὀρθόδοξοι. Ἐνα παλαιό ποίημα ἔλεγε:

*Ψυχή ἀξιοθρήνητος λυπεῖται καί στενάζει
καί τοῦ Θεοῦ τό ὄνομα μεγαλοφώνως κράζει.*

*Λέει, «Θεέ, ἐλέησον· Θεέ ἐλέησόν με·
Θεέ, ἰδέ τό σκότος μου καί διαφώτισόν με.
Ἐμένα πρέπει τοῦ πτωχοῦ αἰώνια νά κλαίω
καί μετάνοίας δάκρυα ποταμηδόν νά χέω».*

Αὐτός ὁ πόνος γιά τίς ἁμαρτίες μας θά μᾶς φέρει καί τήν χαρά τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν μας, γιατί «τό Αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπό πάσης ἁμαρτίας» (Α' Ἰωάν. 1,7). Εἶναι τό Αἷμα, πού εἶναι στό Ἅγιο Ποτήριο καί τό Ὅποιο κοινωνοῦμε στήν Θεία Λειτουργία! Καί τό κοινωνοῦμε «εἰς ἄφεσίν μας ἁμαρτιῶν καί εἰς ζωήν αἰώνιον».

ΝΕΑ ΣΕΙΡΑ ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΩΝ ΚΗΡΥΓΜΑΤΩΝ (Τό περιεχόμενο τῶν Βιβλίων τῆς Ἁγίας Γραφῆς)

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΟ ΕΓΚΥΚΛΙΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ

Δημητσάνα - Μεγαλόπολη, Κυριακή 1 Νοεμβρίου 2009

Η ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ ΓΕΝΙΚΑ

1. Μέ τό σημερινό μου κήρυγμα, ἀγαπητοί ἀδελφοί, ἀρχίζουμε μία νέα σειρά κηρυγμάτων, πού θά μᾶς βγάλει πολύ μακριά. Θά ἤθελα ὅμως νά ἀκοῦτε μέ ἐνδιαφέρον καί μέ προσοχή τά κηρύγματα αὐτά, γιατί εἶναι σημαντικά. Θά προσπαθῶ δέ νά τά κάνω ὅσο μπορῶ ἀπλᾶ, γιά νά εἶναι καταληπτά.

Τά νέα μας κηρύγματα θά ἀναφέρονται στήν Ἁγία Γραφή. Θά παίρνω ἕνα - ἕνα βιβλίο τῆς Ἁγίας Γραφῆς καί θά λέω μέ ἀπλᾶ καί σύντομα λόγια τί περιέχει τό βιβλίο αὐτό. Γιατί εἶναι μεγάλη ἔλλειψή μας τό νά μή γνωρίζουμε, μέ γενικά λόγια τοῦλάχιστον, τί λέει ἡ Ἁγία Γραφή. Καί νά σκεφθεῖ κανείς ὅτι ὅλη ἡ λατρεία μας εἶναι ζυμωμένη μέ τήν Ἁγία Γραφή. Πολύ τό θέλω, ἀγαπητοί μου, καί πολύ τό ἐπιθυμῶ ὁ λαός τῆς Ποίμνης, πού κατά τά ἐλέη τοῦ Θεοῦ ποιμαίνω, νά γίνει λαός τῆς Βίβλου. Ὅλα τά σπίτια, δηλαδή, νά ἔχουν τήν Βίβλο, τήν Ἁγία Γραφή. Καί ὄχι μόνο νά τήν ἔχουν, ἀλλά καί νά τήν μελετοῦν. Τί ὠραῖο πού εἶναι τό θέαμα, ἡ οἰκογένεια τό βράδυ, ὅλη μαζί συγκεντρωμένη, νά κάνει πρῶτα τήν βραδυνή της προσευχή. Καί ἔπειτα ὁ πατέρας ἢ τό παιδί, πού μαθαίνει γράμματα, νά διαβάζει ἕνα κομμάτι ἀπό τήν Ἁγία Γραφή, ἀπό τόν λόγο τοῦ Θεοῦ. Ὁξυγόνο τοῦ οὐρανοῦ καί θεϊκό ἄρωμα στό σπίτι αὐτό. Ἀπό τέτοια σπίτια ἔβγαιναν οἱ ἅγιοι.

2. Τά βιβλία τῆς Ἁγίας Γραφῆς σέ σειρά, αὐτά θά εἶναι τά νέα μας κηρύγματα, ἀδελφοί χριστιανοί. Θά ἤθελα ὅμως σήμερα στό πρῶτο αὐτό κήρυγμα τῆς νέας σειρᾶς, νά σᾶς πῶ μερικά γενικά γιά τήν Ἁγία Γραφή, τό τί εἶναι καί τό τί περιέχει τό βιβλίο αὐτό.

(α) Ἡ Ἁγία Γραφή, ἀγαπητοί μου, εἶναι τό βιβλίο τοῦ Θεοῦ. Πραγματικά σ' αὐτό τό βιβλίο μιλάει ὁ Θεός. Ἐκεῖ, στήν Ἁγία Γραφή, φανερώνει καί ἀποκαλύπτει ὁ Θεός τό θέλημά Του. Εἶναι λοιπόν ἡ Ἁγία Γραφή θεία ἀποκάλυψη. Θά πρέπει ὅμως νά ἔχουμε φωτισμένο νοῦ, γιά νά νοήσουμε τήν ἀποκάλυψη αὐτή, γιατί ἡ Ἁγία Γραφή γράφτηκε ἀπό θεόπνευστους συγγραφείς. Καί θά πρέπει, λοιπόν, νά ἔχει κανείς τήν Χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, γιά νά νοήσει καί νά ἐρμηνεύσει σωστά αὐτά πού ἔγραψαν οἱ θεόπνευστοι συγγραφείς. Ἔτσι εἶναι! Ἀφοῦ ἡ Ἁγία Γραφή γράφτηκε μέ Ἅγιο Πνεῦμα, μέ Ἅγιο Πνεῦμα πάλι ἐρμηνεύεται σωστά. Καί τέτοιοι σωστοί ἐρμηνευτές τῆς Ἁγίας Γραφῆς εἶναι οἱ ἅγιοι Πατέρες.

(β) Ἡ Ἁγία Γραφή, ἀγαπητοί, ἔχει δύο βιβλία: Τήν Παλαιά καί τήν Καινή Διαθήκη. Τό δυό ὅμως αὐτά βιβλία συνδέονται μεταξύ τους. Τά συνδέει ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Προσέξτε! Ὅχι μόνο ἡ Καινή Διαθήκη, ἀλλά καί ἡ Παλαιά Διαθήκη μιλάει γιά τόν Χριστό. Μέ μόνη τήν διαφορά, ὅτι ἡ Καινή Διαθήκη μιλάει γιά τόν σαρκωμένο Χριστό. Γιά τόν Υἱό τοῦ Θεοῦ, δηλαδή, πού σαρκώθηκε παρθενικά στήν Κοιλιά τῆς Παναγίας μας καί γεννήθηκε ἀπ' Αὐτήν. Ἐνῶ ἡ Παλαιά Διαθήκη μᾶς μιλάει γιά τόν ἄσαρκο ἀκόμη Χριστό, πού βια-

ζόταν όμως τότε να σαρκωθεί και να έρθει μεταξύ των ανθρώπων, γι' αυτό και εμφανιζόταν στην Παλαιά Διαθήκη, στους Πατριάρχες και τους Προφήτες, με την μορφή του «Άγγελου του Θεού». Προσοχή! Όπου η Παλαιά Διαθήκη μιλάει για τον «Άγγελο Κυρίου», δεν πρόκειται για κτιστό άγγελο, σαν τον Γαβριήλ και τον Μιχαήλ, όπως ερμηνεύουν οι Ρωμαιοκαθολικοί, αλλά πρόκειται για τον άκτιστο Υιό του Θεού, που εμφανιζόταν με την μορφή άγγελου. Πρόκειται για τον μέλλοντα να σαρκωθεί Υιό του Θεού, που θα μας φέρει το θείο μήνυμα της σωτηρίας μας και θα μας συνάψει σε Νέα Διαθήκη με τον Θεό. Γι' αυτό και ο προφήτης Ήσαΐας τον λέει «μεγάλης βουλήs Άγγελο» και ο προφήτης Μαλαχίας τον λέει «Άγγελο τής Διαθήκης».

3. (α) Είναι ενωμένα λοιπόν τα δύο βιβλία τής Αγίας Γραφής, η Παλαιά Διαθήκη και η Καινή Διαθήκη. Τίς συνδέει τό Πρόσωπο του Χριστού. Και μέ βάση αυτό που σās λέω, μέ σύντομο λόγο η Αγία Γραφή λέει τά εξής: Η Παλαιά Διαθήκη μέ τήν σάπλιγγα των προφητών της μās φωνάζει και μās λέει ότι θά έρθει ο Μεσσίας. Η Καινή Διαθήκη, απαντώντας σ' αυτήν τήν φωνή τής Παλαιās Διαθήκης, μās λέει ότι ήρθε ο Μεσσίας. Είναι ο Ίησους Χριστός. Και τό τελευταίο βιβλίο στον Κανόνα τής Αγίας Γραφής, η Αποκάλυψη, μās λέει ότι θα ξαναέρθει ο Ίησους Χριστός μέ τήν δεύτερή Του παρουσία. Αυτά τά τρία λοιπόν σχετικά μέ τό Πρόσωπο του Ίησού Χριστού, τά ΘΑ ΕΡΘΕΙ, ΗΡΘΕ και ΘΑ ΞΑΝΑΕΡΘΕΙ, αυτό είναι τό περιεχόμενο τής Αγίας Γραφής.

(β) Άλλά θā σās πω πάλι μέ τρία λόγια διαφορετικά τό περιεχόμενο τής Αγίας Γραφής. Η Αγία Γραφή μās λέει γι' αυτά τά τρία: Για τήν δημιουργία του κόσμου και του ανθρώπου, τήν πτώση του ανθρώπου στην άμαρτία, αλλά και τήν άνορθωσή του από αυτήν. Τήν ανάδημιουργία του, δηλαδή. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ, ΠΤΩΣΗ και ΑΝΑΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ, αυτό είναι τό περιεχόμενο τής Αγίας Γραφής μέ τρία πάλι λόγια.

Γιά να δείτε τέλος, χριστιανοί μου, πόσο σημαντικό είναι να διαβάζουμε και να ζούμε τήν Αγία Γραφή σās λέγω ότι οι μετάνοιες, που οι άγιοι Πατέρες καθόρισαν να κάνουμε, εκφράζουν τήν Αγία Γραφή. Ακουστε: Όταν είμαστε όρθιοι, μέ τήν στάση μας αυτή εκφράζουμε τήν δημιουργία. Όταν πέφτουμε κάτω, κάνοντας τήν μετάνοια, εκφράζουμε τήν πτώση μας. Άλλά δεν μένουμε κάτω. Πιστεύουμε στον Χριστό, που σαρκώθηκε και μās άνόρθωσε και μās αναδημιούργησε. Γι' αυτό και ξανασηκωνόμαστε και στεκόμαστε πάλι όρθιοι. Μέ τήν μετάνοια λοιπόν παριστάνουμε βιωματικά όλη τήν Αγία Γραφή, που τό περιεχόμενό της είναι: ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ, ΠΤΩΣΗ, ΑΝΑΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ.

Μέ πολλές ευχές

† Ο Μητροπολίτης Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως Ίερεμίας

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΟ ΕΓΚΥΚΛΙΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ

Δημητσάνα – Μεγαλόπολη, Κυριακή 8 Νοεμβρίου 2009

1. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ (Γεν. 1-2)

1. Μέ τό κήρυγμα αυτό, ἄδελφοί μου χριστιανοί, ἀρχίζουμε τήν μελέτη μας στό βιβλίο τοῦ Θεοῦ, τήν Ἁγία Γραφή. Ἡ Ἁγία Γραφή εἶναι ἡ Ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ σέ μᾶς. Καί πρῶτο μέρος τῆς θείας αὐτῆς Ἀποκάλυψης εἶναι ἡ Παλαιά Διαθήκη. Ἀρχίζουμε λοιπόν ἀπό σήμερα τήν μελέτη μας στά ἱερά βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Καί πρῶτο της βιβλίο εἶναι ἡ ΓΕΝΕΣΗ.

Καλά τό βιβλίο αὐτό τό εἶπαν «Γένεση», γιατί «γένεση» σημαίνει δημιουργία, σημαίνει τήν ἀρχή τῶν πραγμάτων. Πραγματικά, τό πρῶτο βιβλίο τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἡ Γένεση, μιλάει γιά τήν δημιουργία τοῦ κόσμου καί τοῦ ἀνθρώπου. Μιλάει γιά τήν ἀρχή τῆς ἁμαρτίας στόν κόσμο καί τήν ἀρχή τῆς σωτηρίας μας μέ τό φιλόφωτο σχέδιο τοῦ Θεοῦ γιά μᾶς.

2. Εἶναι πολύ ὠραῖο βιβλίο ἡ Γένεση, ἄδελφοί μου χριστιανοί. Κάποιος ἀπό παλαιά εἶπε: «Τίποτε πιά ὠραῖο καί τίποτε πιά ὠφέλιμο ἀπό τήν Γένεση!» Ὅλο τό βιβλίο ἀποτελεῖται ἀπό πενήντα κεφάλαια. Εἶναι λοιπόν μεγάλο τό βιβλίο αὐτό. Ὅμως χωρίζεται σέ δύο μέρη. Τό πρῶτο μέρος τό ἀποτελοῦν τά ἔντεκα πρῶτα κεφάλαια καί τό δεύτερο μέρος εἶναι τά ὑπόλοιπα κεφάλαια. Αὐτά τά ἔντεκα πρῶτα κεφάλαια, τί ὠραῖα πού εἶναι! Τά ὀνόμασαν «ἀρχέγονη ἱστορία» ἢ «πρωτοῖστορία» τῆς ἀνθρωπότητος. Τά πρῶτα αὐτά κεφάλαια τῆς Γένεσης ἀρχίζουν μέ τήν δημιουργία τοῦ κόσμου. Ἡ φύση πού μᾶς περιβάλλει, ἄδελφοί μου χριστιανοί, εἶναι ἓνα στολίδι, εἶναι ἓνα κόσμημα, γι' αὐτό καί τήν λέμε «κόσμος». Ἀλλά πρέπει νά νοήσουμε ὅτι ὁ κόσμος αὐτός δέν ἔγινε μόνος του, δέν εἶναι θεός γιά νά τόν λατρεύουμε, ἀλλά εἶναι δημιουργημα. Γιά νά μή μᾶς παρασύρει ἡ ὠραία φύση καί τήν θεοποιήσουμε, γι' αὐτό πρέπει νά πιστέψουμε ὅτι ἔχει Δημιουργό. Αὐτό, χριστιανοί μου, εἶναι πολύ σημαντικό, γι' αὐτό καί ἡ Ἁγία Γραφή ἀρχίζει τόν λόγο της μέ τήν δημιουργία. Καί γι' αὐτό πάλι καί ἡ θεία λατρεία μας, πού ἀρχίζει μέ τήν ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ, ἀρχίζει καί αὐτή μέ ὕμνο στόν Δημιουργό Θεό. Καί ὁ ὕμνος αὐτός εἶναι ὁ «Προοιμακός» λεγόμενος Ψαλμός, πού καταλήγει στόν θαυμασμό: «Ὡς ἐμεγαλύνθη τά ἔργα σου, Κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας!»

3. Μέ τήν δημιουργία λοιπόν τοῦ κόσμου καί τοῦ ἀνθρώπου ἀρχίζει ἡ Γένεση. Καί μάλιστα γιά τήν δημιουργία ἀφιερώνει δύο κεφάλαια, καί τό πρῶτο καί τό δεύτερο. Γιά τήν δημιουργία τοῦ κόσμου, λέει τό πρῶτο κεφάλαιο, ὅτι ἔγινε σέ ἕξι ἡμέρες καί τήν ἕβδομη ἡμέρα ὁ Θεός ἀναπαύθηκε. Αὐτό, χριστιανοί μου, γράφτηκε γιά τήν δική μας κατανόηση, γιατί ὁ Θεός στήν Ἁγία Γραφή συγκαταβαίνει καί μιλάει τήν γλώσσα τῶν ἀνθρώπων. «Ἀνθρωπομορφισμός» τό λέμε αὐτό. Στήν πραγματικότητα ὁ Θεός δέν ἔχει ἀνάγκη ἀπό χρόνο γιά νά κάνει κάτι, οὔτε κουράζεται γιά νά ἀναπαυθεῖ. Εἶχε ἄλλο βαθύτερο σκοπό ὁ συγγραφέας, ἱστορικό καί θεολογικό σκοπό, πού ἔγραψε ὅτι ὁ Θεός ἔκανε τόν κόσμο σέ ἕξι μέρες καί τήν ἕβδομη ἡμέρα ἀναπαύθηκε. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ὁ κόσμος ἔγινε ἀμέσως! Αὐτό, παρακαλῶ, νά πιστεύετε γιά τήν δημιουργία τοῦ κόσμου: Ὅτι ἔγινε ἀμέσως. Ὁ Θεός «εἶπε καί ἐγενήθησαν» (Ψαλμ. 32,9)! Ἡ, γιά νά τό πῶ ὅπως τό λέει ἀπό τήν ἀρχή του

τό βιβλίο πού ἐξετάζουμε, ἡ Γένεση, «ἐν ἀρχῇ – πρῶτα πρῶτα δηλαδή, ἀμέσως – ἐποίησεν ὁ Θεός τόν οὐρανόν καί τήν γῆν» (1,1). Καί ὅταν λέει «οὐρανός καί γῆ», ἐννοεῖ ὅλο τό σύμπαν. Εἶναι πολύ σπουδαῖο τό θέμα τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου, ἀδελφοί μου χριστιανοί, καί αὐτό τό θέμα τό ἀγγιξαν οἱ ἅγιοι Πατέρες. Καί κατά τήν διδασκαλία τῶν ἁγίων Πατέρων ὁ κόσμος πραγματικά ἐγινε ἀκαριαίως, ἐγινε ἀμέσως. Ὅπως λέγει ὁ ἅγιος Βασίλειος καί ὁ ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης,¹ ὁ Θεός ἀπό τήν ἀρχή ἔθεσε στήν γῆ τά σπέρματα τῆς δημιουργίας καί αὐτά ἀμέσως μέ τήν δημιουργική ἐνέργεια τοῦ Παντοδύναμου Θεοῦ ἐγιναν ὁ κόσμος, ὁ ὁμορφος αὐτός κόσμος. Θαῦμα δέν εἶναι αὐτό, χριστιανοί μου; Ναί, ἡ δημιουργία εἶναι ἓνα πολύ μεγάλο θαῦμα τοῦ Θεοῦ, πού τό ἔχουμε μπροστά στά μάτια μας καί τό βλέπουμε κάθε μέρα καί κάθε στιγμή.

4. Ἡ Γένεση ὅμως, ἀδελφοί χριστιανοί, δέν μᾶς λέει μόνο γιά τήν δημιουργία τοῦ κόσμου, ἀλλά καί γιά τήν δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἀνθρώπος εἶναι τό τελειότερο δημιούργημα τοῦ Θεοῦ καί ἡ ἀξία τοῦ ἀνθρώπου βρίσκεται στό ὅτι δημιουργήθηκε «κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν» Θεοῦ (1,27). Αὐτό εἶναι ἡ ἀξία τοῦ ἀνθρώπου, ἀδελφοί μου. Τό ὅτι εἶναι «κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν» Θεοῦ πλασμένος. Ὁ ἥλιος εἶναι φωτεινός καί λαμπρός, ἀλλά δέν εἶναι εἰκόνα τοῦ Θεοῦ. Τά λουλούδια εἶναι ὁμορφα καί μοσχροβλητά, τά βουνά εἶναι πανύψηλα καί ἐπιβλητικά, ἡ θάλασσα ἡ γαλανή εἶναι καί αὐτή ὁμορφη καί ἀπολαυστική, ἀλλά ὅλα αὐτά δέν εἶναι κατ' εἰκόνα Θεοῦ πλασμένα. Ὁ ἀνθρώπος μόνο καί οἱ ἄγγελοι, πού γιορτάζουμε σήμερα, αὐτοί μόνο εἶναι κατ' εἰκόνα Θεοῦ πλασμένοι. Δέν ξέρω νά σᾶς πῶ ἀκριβῶς τί εἶναι αὐτό τό κατ' εἰκόνα Θεοῦ. Μερικοί θεολόγοι, ἀκόμη καί πανεπιστημιακοί, λένε ὅτι ὁ ἀνθρώπος εἶναι κατ' εἰκόνα Θεοῦ, ἐπειδὴ ἔχει τό «νοερό» καί τό «αὐτεξούσιο». Ἐπειδὴ δηλαδή εἶναι λογικός καί ἐλεύθερος. Ἀλλά δέν νομίζω, χριστιανοί μου, ὅτι εἶναι αὐτό τό «κατ' εἰκόνα τοῦ Θεοῦ». Γιατί αὐτή τήν λογική καί αὐτή τήν ἐλευθερία, σέ κάποιο μικρό μέτρο, τήν ἔχουν καί τά ζῶα. Προσωπικά ἐγώ στό ἐρώτημα τί εἶναι τό «κατ' εἰκόνα τοῦ Θεοῦ» στόν ἀνθρώπο δέχομαι τήν ἀπλή, ἀλλά δυνατή ἐρμηνεία τοῦ μακαριστοῦ διδασκάλου μου Βασιλείου Βέλλα, πού λέει: «Ἡ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ στόν ἀνθρώπο εἶναι αὐτή ἡ δύναμη πού ἔβαλε ὁ Θεός στόν ἀνθρώπο νά στρέφεται πρὸς Αὐτόν καί νά Τόν ἀναζητάει». Καί ἔχουμε πεῖ, χριστιανοί μου, σέ προηγούμενα κηρύγματά μας ὅτι ὁ Θεός, κατά τήν δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου, ἔβαλε σ' αὐτόν ἓνα ὄργανο πού τό λέμε «νοῦ», μέ τόν ὁποῖο, ὅταν εἶναι καθαρός, δέχεται τήν θεία ἀποκάλυψη σ' αὐτόν. Ἀλλά θά συνεχίσουμε στό ἐπόμενο κήρυγμά μας.

Μέ πολλές εὐχές,

† Ὁ Μητροπολίτης Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως Ἱερεμίας

1. Βλ. Γρηγορίου Νύσσης, *Περί τῆς Ἑξαήμερου*, MPG 44,72AB.77D.185BCD.

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΟ ΕΓΚΥΚΛΙΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ

Δημητσάνα - Μεγαλόπολη, Κυριακή 15 Νοεμβρίου 2009

2. ΟΙ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΘΕΪΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ (Γεν. 1-2)

Ἡ νέα μας σειρά τῶν κηρυγμάτων, ἀδελφοί μου χριστιανοί, εἶπαμε ὅτι θά εἶναι ἀφιερωμένη στό βιβλίο τῆς Ἁγίας Γραφῆς καί μέ τό προηγούμενο κήρυμά μας ἀρχίσαμε ἀπό τό πρῶτο βιβλίο τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τήν Γένεση. Εἶπαμε γιά τήν δημιουργία τοῦ κόσμου καί τοῦ ἀνθρώπου. Ἀλλά εἶναι πολύ σοβαρό τό θέμα αὐτό, σοβαρό καί ὠραῖο, γι' αὐτό καί στό σημερινό μου κήρυγμα θά ἀσχοληθῶ πάλι μέ τό ἴδιο θέμα.

1. Ἡ φύση στήν ὁποία ζοῦμε, ἀγαπητοί μου, εἶναι ἓνα ὠραῖο βιβλίο μέ ἀκαταμέτρητες σελίδες. Καί τό βιβλίο αὐτό κηρύττει τήν παντοδυναμία καί τήν πανσοφία τοῦ Θεοῦ. Καί ἀφοῦ ἡ φύση εἶναι δημιούργημα τοῦ Θεοῦ, πρέπει νά τήν σεβόμαστε καί νά μήν τήν καταστρέφουμε. Εἶναι πολύ μεγάλο ἁμάρτημα αὐτό πού γίνεται στήν χώρα μας τούς θερινούς μῆνες μέ τίς πυρκαγιές. Τί σοῦ φταῖνε τά δέντρα, ἄνθρωπε, καί βάζεις φωτιά καί τά καῖς; Τό δεντράκι μᾶς δίνει ὄχι μόνο τό ὀξυγόνο του, ἀλλά καί τήν ὀμορφιά του. Πόσο ὠραία εἶναι μία δασική ἔκταση καί πόσο ἀσχημη φαίνεται ἡ ἔκταση αὐτή μετά ἀπό μία πυρκαγιά!...Καί πολλά μέρη τῆς πατρίδας μας, ἀλλά καί ἡ δική μας ἐπαρχία ἔχει σέ μερικές περιοχές αὐτή τήν θλιβερή ὄψη. Σάν νά πέρασε ὁ Ἰμπραήμ καί νά τήν μάρανε! Πρέπει νά σεβόμαστε, λέγω, τή φύση, γιατί εἶναι δημιούργημα Θεοῦ. Ἀκοῦστε, χριστιανοί μου: Ἀφοῦ ἡ κτίση ἔγινε ἀπό τήν ἀκτιστή δημιουργική ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ, ἄρα ἔχει τήν Χάρη τοῦ Θεοῦ. Καί νά σᾶς τό πῶ πῶ συγκεκριμένα αὐτό. Ἡ κτίση ἔχει τήν «οὐσιοποιό» ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ. Δηλαδή τό ὅτι ὑπάρχει εἶναι ἀπό αὐτή τήν ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ. Ἀκόμη ἡ φύση ἔχει καί τήν «ζωοποιό» ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ, γιατί ἔχει ζωή. Τά φυτά, γιά παράδειγμα, τά ζῶα καί ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι, μαζί μέ τήν «οὐσιοποιό» ἔχουμε καί τήν «ζωοποιό» ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ. Ἀλλά ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι ἔχουμε ἀκόμη καί τήν «σοφοποιό» καί τήν «θεοποιό» ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ. Ἔχουμε τήν «σοφοποιό» ἐνέργεια, ἐπειδή σκεπτόμαστε καί δημιουργοῦμε ἐπιστήμη. Τά ζῶα δέν σκέπτονται, ἀλλά κινοῦνται ἀπό ἐνστικτο. Δέκα καί εἴκοσι χρόνια, γιά παράδειγμα, ἂν πάει ὁ πίθηκος σέ ἓνα φροντιστήριο Μαθηματικῶν δέν θά μάθει νά κάνει μιά ἀπλή πρόσθεση. Καί ἀκόμη ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι, μόνο ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι, ἔχουμε τήν «θεοποιό» ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ. Καί ἔχουμε αὐτήν τήν ἐνέργεια, γιατί εἴμαστε πλασμένοι «κατ' εἰκόνα» καί «καθ' ὁμοίωσιν» Θεοῦ, ὅπως λέγαμε στό προηγούμενο κήρυγμα.

2. Μέ τό «κατ' εἰκόνα Θεοῦ» πού λάβαμε οἱ ἄνθρωποι, λάβαμε τήν τάση καί τήν ὁρμή πρὸς τόν Θεό· καί λάβαμε ἀκόμη μέ τό «κατ' εἰκόνα Θεοῦ» καί θεϊκά χαρίσματα. Καί ἂν ἀξιοποιήσουμε τά χαρίσματα αὐτά, θά πετύχουμε τό «καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ», γιατί ἀπό τήν δημιουργία μας ἔχουμε τήν «θεοποιό» ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ, ὅπως εἶπαμε.

Ὅπως ὅμως, χριστιανοί μου, ὁ ἄνθρωπος δημιουργήθηκε «κατ' εἰκόνα Θεοῦ», ἔτσι «κατ' εἰκόνα Θεοῦ» δημιουργήθηκαν καί οἱ Ἄγγελοι. Θά σᾶς πῶ ὅμως τώρα αὐτό τόν περίεργο λόγο – καί παρακαλῶ μήν παραξενευτεῖτε πού θά τόν ἀκούσετε– ὅτι ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι ἔχουμε ἰσχυρότερο τό «κατ' εἰκόνα Θεοῦ» ἀπό ὅ,τι τό ἔχουν οἱ Ἄγγελοι. Καί ξέρετε γιατί; Γιατί

ἔμεῖς οἱ ἄνθρωποι ἔχουμε σῶμα, ἐνῶ οἱ Ἄγγελοι δὲν ἔχουν σῶμα, γι' αὐτό καί λέγονται Ἀσώματοι. Τό ὅτι δηλαδή ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι ἔχουμε σῶμα, ἐνῶ οἱ Ἄγγελοι δὲν ἔχουν, αὐτό δὲν εἶναι ὑποτιμητικό καί μειονεκτικό ἐναντι τῶν Ἀγγέλων. Μήν σκέπτεστε τώρα τό σῶμα μας σ' αὐτή τήν φθορά του, ἔτσι ὅπως τό ἔκανε ἡ ἁμαρτία πού εἰσῆλθε στόν κόσμο. Διαφορετικά ἦταν τό σῶμα μας πρὶν ἀπό τήν ἁμαρτία. Εἶναι λοιπόν ἰσχυρότερο τό «κατ' εἰκόνα Θεοῦ» στόν ἄνθρωπο, ἀπ' ὅ,τι εἶναι στούς Ἀγγέλους, γιά νά δυναμώνει τό ἐνωμένο μέ τήν ψυχή σῶμα.

3. Καί ξέρετε, χριστιανοί μου, γιατί οἱ ἄνθρωποι ἔχουμε σῶμα καί ὄχι μόνο ψυχή; Τό σῶμα τοῦ ἀνθρώπου ἔχει στοιχεῖα ἀπ' ὅλη τήν φύση. Εἶναι ἓνας μικρόκοσμος. Ὁ ἄνθρωπος δηλαδή μέ τό σῶμα του κουβαλάει ἐπάνω του ὅλο τόν κόσμο. Ἔτσι, λοιπόν, ὅταν ὁ ἄνθρωπος μέ τήν ψυχή του πλησιάζει τόν Θεό καί ἐνώνεται μαζί Του — «θέωση» τό λέμε αὐτό —, τότε μέ τό σῶμα του φέρνει μαζί του καί ὅλη τήν κτίση. Θεώνει τήν κτίση! Καί αὐτός εἶναι ὁ σκοπός γιά τόν ὁποῖο δημιουργήθηκε ὁ ἄνθρωπος: Νά θεωθεῖ καί θεούμενος νά θεώσει καί τήν κτίση, ὅλο τόν κόσμο. Γι' αὐτό καί ἔλαβε σῶμα! Τόν θεῖο αὐτό προορισμό μόνο ὁ ἄνθρωπος τόν ἔλαβε καί ὄχι οἱ Ἄγγελοι. Ἀπέτυχε ὅμως ὁ ἄνθρωπος στόν ὑψηλό του αὐτόν προορισμό καί γι' αὐτό ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ ἔγινε ἄνθρωπος, ἔλαβε σῶμα, γιά νά πετύχει αὐτό πού ἀπέτυχε νά κάνει ὁ ἄνθρωπος.

4. Κάτι ἄλλο ὅμως θέλω τώρα, ἀδελφοί χριστιανοί, νά σᾶς πῶ. Εἶναι πολύ ὠραῖο καί πολύ γλυκό αὐτό πού θά πῶ καί θυμᾶμαι ὅτι καί ἄλλοτε, μέ ἄλλη εὐκαιρία σᾶς τό ἔγραψα. Ἀλλά, ἄς σᾶς τό ξαναπῶ. Ὁ ἄνθρωπος μᾶς λέει ἡ Ἁγία Γραφή ὅτι πλάστηκε «κατ' εἰκόνα Θεοῦ». Ἀλλά πῶς ὁ ἄνθρωπος εἶναι «κατ' εἰκόνα Θεοῦ» πλασμένος, ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος ἔχει σῶμα ὁ δέ Θεός δὲν ἔχει σῶμα; Γιά νά ποῦμε ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι πλασμένος «κατ' εἰκόνα Θεοῦ», πρέπει νά βροῦμε Θεό μέ σῶμα. Τέτοιος Θεός εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστός πού σαρκώθηκε γιά μᾶς! Ὡστε λοιπόν δὲν θά λέμε γενικά ὅτι ὁ ἄνθρωπος δημιουργήθηκε «κατά τήν εἰκόνα Θεοῦ», ἀλλά θά λέμε καλύτερα ὅτι δημιουργήθηκε κατά τήν εἰκόνα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ Θεός δηλαδή δημιούργησε τόν ἄνθρωπο κατά τήν εἰκόνα τοῦ Υἱοῦ Του, πού ἐπρόκειτο νά ἐνανθρωπήσει. Γι' αὐτό καί ἡ Γένεση, τό βιβλίό τῆς Ἁγίας Γραφῆς πού μελετᾶμε, λέει αὐτόν τόν περίεργο καί βαθύ λόγο: «Ἐποίησεν ὁ Θεός τόν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν» (Γεν. 1,27). Ὁ θεόπνευστος αὐτός λόγος τῆς Ἁγίας Γραφῆς μιλάει γιά δύο Θεούς. Κατά τήν εἰκόνα ποιοῦ Θεοῦ ὁ Θεός ἔκανε τόν ἄνθρωπο; Τόν ἔκανε, ὅπως εἶπαμε, κατά τήν εἰκόνα τοῦ Υἱοῦ Του, πού ἐπρόκειτο νά ἐνανθρωπήσει. Πλαστήκαμε λοιπόν, χριστιανοί μου, κατά τήν εἰκόνα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Γι' αὐτό καί πρέπει νά ἀγαπᾶμε καί νά λατρεύουμε ἀκόμη περισσότερο τόν Χριστό μας. Γιατί εἴμαστε πλασμένοι κατά τήν εἰκόνα Του.

Κατά τά παραπάνω πού σᾶς εἶπα τό «κατ' εἰκόνα τοῦ Θεοῦ» στόν ἄνθρωπο ἀναφέρεται σέ ὅλη τήν ὑπαρξή του. Καί στήν ψυχή καί στό σῶμα του. Ὅπως μᾶς λέγουν οἱ Ἅγιοι Πατέρες ὁ ἄνθρωπος εἶναι ψυχοσωματικά εἰκόνα τοῦ Θεοῦ.

Μέ πολλές εὐχές, † Ὁ Μητροπολίτης Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως Ἱερεμίας

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΟ ΕΓΚΥΚΛΙΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ

Δημητσάνα - Μεγαλόπολη, Κυριακή 22 Νοεμβρίου 2009

3. Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΑΙ Ο ΓΑΜΟΣ (Γεν. 2,18-25)

Συνεχίζουμε, αγαπητοί αδελφοί, τὰ κηρύγματά μας στό βιβλίο τῆς Γένεσης, τό πρῶτο βιβλίο τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Γιατί εἶπαμε ὅτι ἡ νέα μας σειρά τῶν κηρυγμάτων θά ἀναφέρεται στήν Ἁγία Γραφή. Στό προηγούμενό μας κήρυγμα λέγαμε γιά τήν δημιουργία τοῦ κόσμου καί τοῦ ἀνθρώπου. Λέγαμε ὅτι πρέπει νά ἀγαπᾶμε τήν γύρω μας φύση, γιατί ἔχει τήν οὐσιοποιό καί τήν ζωοποιό ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ. Ἀλλά πρέπει νά νοήσουμε καί ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι τήν ἀξία μας, γιατί ἔχουμε τήν σοφοποιό καί τήν θεοποιό ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ, σάν κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ πλασμένοι.

1. Σήμερα, αγαπητοί μου, θά σᾶς μιλήσω γιά ἕνα ἄλλο σημαντικό θέμα. Θά σᾶς μιλήσω γιά τή γυναίκα καί τόν γάμο καί παρακαλῶ πολύ νά προσέξετε αὐτά πού θά σᾶς πῶ, γιατί δέν θά εἶναι λόγια δικά μου, ἀλλά λόγια τοῦ Θεοῦ βγαλμένα ἀπό τό βιβλίο πού μελετᾶμε, τήν Γένεση.

2. Ὅπως μᾶς τό λέει ἡ Γένεση, πού μελετᾶμε, ὅταν ὁ Ἀδάμ εἶδε μπροστά του γιά πρώτη φορά τήν γυναίκα πού πλάστηκε ἀπ' αὐτόν, ξέσπασε σέ ἕνα τραγούδι. Τῆς εἶπε: «Αὐτό εἶναι κόκκαλο ἀπό τά κόκκαλά μου καί σάρκα ἀπό τήν σάρκα μου. Αὐτή πρέπει νά ὀνομαστῆ ἀνδρίδα, γιατί βγῆκε ἀπό τόν ἄνδρα» (Γεν. 2,23). Σ' αὐτά τά λόγια, αγαπητοί μου, τοῦ Ἀδάμ φαίνεται ὅτι ἡ γυναίκα εἶναι ἰσότιμη μέ τόν ἄνδρα, γιατί ἔχει τό ἴδιο ὄνομα μέ αὐτόν. Στά ἑβραϊκά, πού γράφτηκε πρωτοτύπως ἡ Παλαιά Διαθήκη, ὁ ἄνδρας λέγεται «ἴς» καί ἡ γυναίκα λέγεται «ἰσά». Ἄνδρας καί ἀνδρίδα. Ἡ ἴδια ὀνομασία καί γιά τόν ἄνδρα καί γιά τήν γυναίκα δείχνει ὅτι καί οἱ δύο εἶναι ἰσότιμοι. Ἔτσι εἶναι, χριστιανοί μου. Ὅπως τό λέει ὠραῖα ὁ ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός δέν ἔκανε ὁ Θεός τήν γυναίκα ἀπό τό κεφάλι τοῦ ἀνδρα, γιά νά μήν ἐξουσιάζει αὐτή τόν ἄνδρα, ἀλλά οὔτε πάλι ἔκανε ὁ Θεός τήν γυναίκα ἀπό τά πόδια τοῦ ἀνδρα, γιά νά μήν ἐξουσιάζει ὁ ἄνδρας τήν γυναίκα. Καί τά δύο φύλα εἶναι ἰσότιμα. Ἀλλά, ἀλλοίμονο!... Ἡ ἰσοτιμία αὐτή τῶν δύο φύλων χάθηκε μέ τήν πτώση τοῦ ἀνθρώπου στήν ἁμαρτία. Τό πῶς χάθηκε θά σᾶς τό πῶ στό ἐπόμενο κήρυγμα. Ἔτσι, λοιπόν, πρέπει νά βλέπει ὁ ἄνδρας τήν γυναίκα καί ἡ γυναίκα τόν ἄνδρα. Ὡς ἰσότιμοι μεταξύ τους.

3. Από τήν ἔλξη τοῦ ἀνδρα πρὸς τήν γυναίκα καί τῆς γυναίκας πρὸς τόν ἀνδρα ἔχουμε τόν γάμο. Μέ τόν γάμο ἔχουμε ἐκεῖνο τό ἀρχικό, ἔχουμε δηλαδή τήν ἐνοποίηση καί τῶν δύο φύλων, ὅπως ἦταν στήν ἀρχή. Καί αὐτή τήν ἐνοποίηση τήν ἐκφράζουμε μέ μία σύνθετη λέξη, τό «ἀνδρόγυνο»!

Γιά τόν γάμο ὅμως, ἀγαπητοί μου, ἔχω νά σᾶς πῶ ὅτι ἂν δέν γινόταν ἡ πτώση τοῦ ἀνθρώπου στήν ἁμαρτία, θά ἦταν διαφορετικός ἀπό ὅ,τι εἶναι σήμερα. Θά ἦταν γάμος, ἀλλά μέ πλήρη ἀγνότητα καί καθαρότητα. Γάμος πού δέν θά εἶχε καθόλου σαρκικότητα. Δέν ξέρω νά σᾶς πῶ ἀκριβῶς πῶς θά ἦταν ὁ γάμος αὐτός, ἂν δέν ἁμάρταναν οἱ πρωτόπλαστοι, ἀλλά μπορῶ νά σᾶς πῶ μέ βεβαιότητα αὐτό πού σᾶς εἶπα παραπάνω. Ὅτι, δηλαδή, θά ἦταν γάμος μέ πλήρη καθαρότητα καί χωρίς καθόλου σαρκικότητα. Ὅπως ἡ μανούλα, γιά παράδειγμα, σφίγγει δυνατά τό παιδί της στήν ἀγκαλιά της καί νοιώθει πολύ γλυκά μέ αὐτό πού κάνει, χωρίς νά αἰσθάνεται τίποτε μά τίποτε τό κακό καί τό σαρκικό ἀπό αὐτό. Μέ τήν πτώση τῶν πρωτοπλάστων, γιά τήν ὁποία θά σᾶς μιλήσω στό ἐπόμενο κήρυγμα, μπῆκε ἡ ἁμαρτία καί ἡ σαρκικότητα στόν ἀνθρώπο. Γι' αὐτό καί στόν χριστιανικό γάμο γίνεται πρῶτα ἱερά ἀκολουθία, γίνεται τό Μυστήριό τοῦ γάμου. Γιατί τό κάνει αὐτό ἡ Ἐκκλησία; Τό κάνει, γιά νά ἐπαναφέρει μέ τό Μυστήριό Της, ὅσο εἶναι δυνατόν, τοὺς δύο νεονύμφους, νά τοὺς ἐπαναφέρει στήν προπρωτική τους κατάσταση. Ἐτσι οἱ νεόνυμφοι θά ἀπολαμβάνουν τήν ἔνωσή τους καί θά νοιώθουν δυνατά ἀγαπημένοι, χωρίς ὅμως τήν ἁμαρτωλή σαρκικότητα. Ἡ Ἐκκλησία, ἀγαπητοί μου, μέ τά Μυστήριά Της ὡς σκοπό ἔχει τά πτωτικά νά τά κάνει παραδείσια.

Μέ πολλές εὐχές,

† Ὁ Μητροπολίτης Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως Ἱερεμίας.

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΟ ΕΓΚΥΚΛΙΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ

Δημητσάνα - Μεγαλόπολη, Κυριακή 29 Νοεμβρίου 2009

4. Η ΠΤΩΣΗ ΚΑΙ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ (Γεν. 3)

1. Στήν νέα αυτή σειρά τῶν κυριακάτικων κηρυγμάτων μας, ἀγαπητοί μου χριστιανοί, μιλάμε γιά τά βιβλία τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Εἶπαμε ὅτι ἡ Ἁγία Γραφή, πού ἀποτελεῖται ἀπό τήν Παλαιά καί τήν Καινή Διαθήκη, περιέχει αὐτά τά τρία: Μιλάει πρῶτα γιά τήν δημιουργία τοῦ κόσμου καί τοῦ ἀνθρώπου, λέει ἔπειτα γιά τήν πτώση τοῦ ἀνθρώπου, τό πέσιμό του δηλαδή στήν ἁμαρτία, καί τέλος μιλάει γιά τήν ἀναδημιουργία τοῦ ἀνθρώπου. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ, ΠΤΩΣΗ καί ΑΝΑΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ, αὐτό μέ τρία λόγια εἶναι τό περιεχόμενο ὁλόκληρης τῆς Ἁγίας Γραφῆς.

Στά προηγούμενα κηρύγματά μας, μελετώντας τό πρῶτο βιβλίο τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τήν Γένεση, μιλήσαμε γιά τήν δημιουργία τοῦ κόσμου καί τοῦ ἀνθρώπου. Καί μήν ξεχνᾶμε, χριστιανοί μου, ὅτι ἡ ἀξία καί τό μεγαλεῖο τοῦ ἀνθρώπου ἔγκειται στό ὅτι αὐτός εἶναι εἰκόνα τοῦ Θεοῦ. Ἔτσι πρέπει νά βλέπουμε καί τόν ἑαυτό μας καί τόν ἄλλον ἄνθρωπο. Νά τόν βλέπουμε σάν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ καί νά τόν σεβόμαστε.

2. Στό σημερινό μου κήρυγμα, ἀδελφοί, θά σᾶς μιλήσω γιά τήν πτώση τοῦ ἀνθρώπου, γιά τήν εἴσοδο τῆς ἁμαρτίας στόν κόσμο. Καταραμένη ἡ ὥρα καί ἡ στιγμή πού ἔγινε αὐτό τό κακό!... Ὁ Θεός τά ἔκανε ὅλα καλά καί «λίαν καλά», ὅπως τό λέει ἡ Γένεση πού μελετοῦμε. Ἡ ζημιὰ ἔγινε μ' αὐτό πού λέμε «πτώση» τοῦ ἀνθρώπου, μέ τήν παρακοή δηλαδή τοῦ ἀνθρώπου στήν ἐντολή τοῦ Θεοῦ.

Ἀκούστε, χριστιανοί μου: Ὁ ἄνθρωπος, εἶπαμε, ἔγινε «κατ' εἰκόνα Θεοῦ», ἔλαβε δηλαδή θείκα χάρισμα, γιά νά γίνει «καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ». Νά ἐνωθεῖ δηλαδή μέ τόν Θεό καί νά πετύχει τήν θέωση. Αὐτό εἶναι τό «καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ». Γιά νά φτάσει ὅμως ὁ ἄνθρωπος ἀπό τό «κατ' εἰκόνα» στό «καθ' ὁμοίωσιν», ἔπρεπε νά περάσει ἀπό κάποια ἄσκηση. Αὐτή ἡ ἄσκηση εἶναι ἡ ἐντολή πού τοῦ ἔδωσε ὁ Θεός νά μήν φάει ἀπό τό τάδε δέντρο. Εἶναι ἡ ἐντολή τῆς ὑπακοῆς. Ἀπέτυχε ὅμως ὁ ἄνθρωπος στήν ἄσκησή του αὐτή, παράκουσε τήν ἐντολή τοῦ Θεοῦ, ἔφαγε ἀπό τό ἀπαγορευμένο δέντρο καί, κοντά στό καλό πού ἤξερε μέχρι τώρα, γνώρισε καί τό κακό, γνώρισε τήν ἁμαρτία. Ἔτσι τό δέντρο ἀπό τό ὁποῖο, γιά ἄσκηση, ἀπαγόρευσε ὁ Θεός τοὺς πρωτόπλαστους νά φᾶνε, γιά τό ἀποτέλεσμα πού τοὺς ἔφερε, ὀνομάστηκε «δέντρο τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καί τοῦ κακοῦ».

Ἔγινε λοιπόν, χριστιανοί μου, τό μεγάλο κακό καί μπῆκε ἡ ἁμαρτία στόν ἄνθρωπο. Αὐτό τό λέμε «πτώση», γιατί νοιώθουμε ὅτι ἀπό τά χέρια τοῦ Θεοῦ ὁ ἄνθρωπος βγῆκε σάν ἓνα ὠραῖο θεότευκτο ἀγαλμα. Ἡ ἁμαρτία ὅμως τό ράγισε καί τό γκρέμισε τό ἀγαλμα αὐτό. Ἔτσι ἔχουμε τήν πτώση τοῦ ἀνθρώπου, γιά τήν ὁποία σᾶς μιλάω στό σημερινό μου κήρυγμα.

3. Ὅ,τι κακό καί ὅ,τι θλιβερό συμβαίνει καί γίνεται στόν κόσμο, αὐτό, χριστιανοί μου, προέρχεται ἀπό τήν συμβάσα πτώση τῶν πρωτοπλάστων. Στό ἀπλό καί σύντομο κήρυγμα μου δέν ἔχω τήν εὐχέρεια νά σᾶς πῶ πολλά, γι' αὐτό καί θά σᾶς πῶ δύο-τρία μόνο ὡς θλιβερά ἀποτελέσματα τῆς πτώσεως τοῦ ἀνθρώπου στήν ἁμαρτία.

(α) Θυμηθεῖτε, ἀγαπητοί, πού σᾶς ἔλεγα στό προηγούμενο κήρυγμα ὅτι τά δύο φύλα, ὁ ἄνδρας καί ἡ γυναίκα, δημιουργήθηκαν ἰσότιμα ἀπό τόν Θεό. Αὐτή ἡ ἰσοτιμία ὅμως τῶν

δύο φύλων διαταράχθηκε κατά τήν πτώση τοῦ ἀνθρώπου. Γιατί ἡ γυναίκα, ἐνῶ δημιουργήθηκε ἰσοτιμῆ με τόν ἄνδρα, ὅμως, ἐπειδή αὐτή παρέβηκε τήν ἐντολή τοῦ Θεοῦ καί ἔφαγε τόν ἀπηγορευμένο καρπό, ἐπιβλήθηκε ἔπειτα στόν ἄνδρα, γιά νά κάνει καί αὐτός τό ἴδιο. «Φάγε», τοῦ εἶπε. Καί τελικά τόν ὑπέταξε καί ἀμάρτησε καί ὁ ἄνδρας. Ἐδῶ, πραγματικά, ἔχουμε διατάραξη τῆς ἰσοτιμίας τῶν δύο φύλων. Γι' αὐτό καί ὁ Θεός μετά τήν πτώση, γιά παιδαγωγικό λόγο, εἶπε στήν γυναίκα νά εἶναι ὑποταγμένη στόν ἄνδρα. «Αὐτός σου κυριεύσει», τῆς εἶπε (Γεν 3,16), ὥστε, μέ τήν ὑπακοή της τώρα σ' αὐτόν, νά διορθώσει ἐκεῖνο τό παλαιό της ἀμάρτημα κατά τήν πτώση, τότε πού αὐτή ἐπιβλήθηκε στόν ἄνδρα καί τόν παρέσυρε στήν ἁμαρτία.

(β) Ὡς ἄλλο θλιβερό ἀποτέλεσμα τῆς πτώσης τοῦ ἀνθρώπου στήν ἁμαρτία εἶναι ἡ διατάραξη τῆς φύσεως. Τώρα ἦρθε στόν κόσμο τό λεγόμενο «φυσικό κακό». Ὅπως μᾶς τό παριστάνει ἀπλᾶ ἀλλά δυνατά ἡ Γένεση, ἡ γῆ, πού πρῶτα ἔδινε εὐκόλα τούς καρπούς της, τώρα, μέ τήν πτώση τοῦ ἀνθρώπου, αὐτή θά ἔχει δυστοκία καί ὁ ἄνθρωπος θά πρέπει νά τήν ποτίζει μέ τόν ἰδρώτα τοῦ προσώπου του, γιά νά τοῦ δίνει τούς καρπούς της. Ὅπως τό λέγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, γιά τήν ἁμαρτία τοῦ ἀνθρώπου ὑποτάχθηκε καί ἡ φύση στήν δουλεία καί στήν φθορά (βλ. Ρωμ. 8,19-22). Τώρα, ἀγαπητοί μου, ἡ γῆ φύτρωσε «ἀγκάθια καί τριβόλους» (Γεν. 3, 18), σάν νά ἀγανάκτησε γιά τήν ἁμαρτία τοῦ ἀνθρώπου καί θέλησε νά τοῦ τρυπάει τά πόδια!... Τώρα, μετά τήν πτώση, ἔχουμε τήν ἀγριότητα τῶν θηρίων, σάν νά ἤθελαν νά ποῦν κι αὐτά: Θά σέ φᾶμε, ἄνθρωπε, πού ἀμάρτησες καί παρέβηκες τήν ἐντολή τοῦ δημιουργοῦ μας.

(γ) Ἀκόμη, ἡ πτώση τοῦ ἀνθρώπου στήν ἁμαρτία ἔφερε τήν φθορά στόν ἴδιο τόν ἄνθρωπο καί τέλος ἔφερε τόν θάνατό του. Τόπε ὁ Θεός στούς πρωτόπλαστους: «Νά μήν φᾶτε ἀπ' αὐτό τό δέντρο, γιατί θά πεθάνετε» (Γεν. 2,17). Ἐφαγαν καί πραγματικά πέθαναν. Ὁ θάνατος λοιπόν, ἀδελφοί χριστιανοί, αὐτό τό μεγάλο κακό πού μᾶς συμβαίνει, δέν προέρχεται ἀπό τόν Θεό, ἀλλά τόν ἔφερε ἡ ἁμαρτία.

(δ) Ἀλλά τό μεγάλο καί τό πιό θλιβερό κακό, πού μᾶς ἔφερε ἡ πτώση τῶν πρωτοπλάστων, εἶναι ἡ ἀποξένωσή μας ἀπό τόν Θεό. Τώρα ὁ ἄνθρωπος, μέ τήν παράβαση τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ πού ἔκανε, ἔβαλε μέσα του τό κακό. Ἀπέκτησε τήν «γνώση» τοῦ κακοῦ. Αὐτή τήν ψυχική ἀλλαγὴ τῆς κατάστασης τοῦ ἀνθρώπου τήν ἐκφράζει πολύ δυνατά τό βιβλίό τῆς Γένεσης πού μελετᾶμε λέγοντας ὅτι ὁ Ἀδάμ καί ἡ Εὐά εἶναι γυμνοί. Καί γιά νά καλύψουν τήν γυμνοτήτά τους «ἔρραψαν φύλλα συκιᾶς καί ἔκαναν τά περιζώματά τους» (Γεν. 3,7). Ἐντυσαν δηλαδή τούς ἑαυτούς τους μέ τίς ψεύτικες ὑποσχέσεις τῆς ἁμαρτίας. Γυμνοί ἦταν καί πρῶτα, πρὶν ἀπό τήν πτώση τους, ἀλλά «δέν ντρέπονταν» (Γεν. 2,25). Δέν ντρέπονταν, γιατί, ὅπως λέγει ὁ Ἅγιος Βασίλειος, ἦταν ντυμένοι μέ τό ἔνδυμα τῆς ἀθωότητος. Ἀλλά θά συνεχίσουμε καί στό ἐπόμενο κήρυγμά μας.

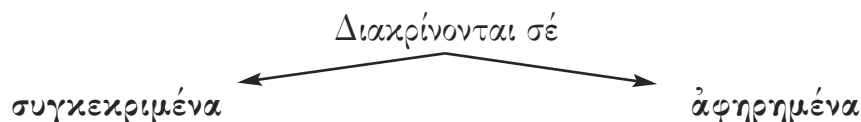
Μέ πολλές εὐχές,

† Ὁ Μητροπολίτης Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως Ἱερεμίας.

Τά οὐσιαστικά

Ὄνόματα οὐσιαστικά λέγονται οἱ κλιτές λέξεις πού σημαίνουν

1. πρόσωπα, ζῶα ἢ πράγματα
2. ἐνέργεια (πράξη), κατάσταση ἢ ιδιότητα καί γενικά ἀφηρημένη ἔννοια

Συγκεκριμένα λέγονται ὅσα φανερώνουν:

πρόσωπα	π.χ. ἄνθρωπος, γυνή, τέκνον, μαθητής κ.ἄ.
ζῶα	π.χ. ἵππος, λέων, ἔλαφος
πράγματα ἢ τόπο	π.χ. ναός, σχολεῖον, δένδρον, θρανίον, λίμνη, ποταμός κ.ἄ.

Ἀφηρημένα λέγονται τά οὐσιαστικά πού δηλώνουν:

ἐνέργεια (πράξη)	π.χ. ἐργασία, θυσία, βοήθεια κ.ἄ.
κατάσταση	π.χ. εὐτυχία, δυστυχία, ἡρεμία, σύγχυσις κ.ἄ.
ιδιότητα	π.χ. ταχύτης, λευκότης
καί γενικά ἀφηρημένη ἔννοια	π.χ. ἀλήθεια, ἀγάπη, τιμή, δικαιοσύνη, εἰρήνη κ.ἄ.

Κύρια λέγονται τά οὐσιαστικά πού σημαίνουν ἓνα

ὀρισμένο πρόσωπο	π.χ. Ὅμηρος, Καποδίστριας, Γρηγόριος Ε' κ.ἄ.
ζῶο	π.χ. Βουκεφάλας, Μινώταυρος
πράγμα ἢ τόπο	π.χ. Κόρινθος, Ἄργος, Δελφοί, Ἄσωπος, Ἀχελῶος, Ὑλίκη

Προσηγορικά ἢ κοινά λέγονται τά οὐσιαστικά πού δηλώνουν σύνολο προσώπων, ζώων ἢ πραγμάτων πού ἀνήκουν στό ἴδιο εἶδος

π.χ. πολίτης, μαθητής, ἀθλητής, ἵππος, ὄρος, πόλις, ἄνθος, ποταμοί, λίμνη κ.ἄ.
(δηλ. στά προσηγορικά ἀνήκουν ὅλοι οἱ πολῖται, οἱ μαθηταί, οἱ ἵπποι, τά ἄνθη, τά ὄρη κ.λπ.)

Σημείωση: Τά ὀνόματα τῶν πόλεων καί χωρῶν κλίνονται μόνον στόν ἀριθμό πού ἀπαντοῦν, π.χ. Ἐπίδauρος, Ναύπλιον, Ἀσία μόνον στόν ἐνικό. Δελφοί, Μέγαρα, Ἀθῆναι μόνον στόν πληθυντικό. Ἐπίσης μερικά ἀφηρημένα οὐσιαστικά κλίνονται μόνον στόν ἐνικό, ὅπως ἡ δικαιοσύνη, ἡ εἰρήνη, ἡ πίστις κ.ἄ.

Τό γένος τῶν οὐσιαστικῶν

- Γνωρίζουμε ὅτι τά γένη τῶν οὐσιαστικῶν, καθὼς καί ὄλων τῶν πτωτικῶν, εἶναι τρία: ἀρσενικό, θηλυκό, οὐδέτερο.
- Τό γένος τῶν οὐσιαστικῶν διακρίνεται κυρίως ἀπό τό ἄρθρο (ὁ, ἡ, τό) ἀλλά καί ἀπό τήν κατάληξη.

Α' Παρατηροῦμε τά κατωτέρω παραδείγματα:

1. πάτερ, ἄφες αὐτοῖς...
2. τόν ἄρτον ἡμῶν τόν ἐπιούσιον...
3. ὡς ἐπιποθεῖ ἡ ἔλαφος ἐπί τάς πηγάς τῶν ὑδάτων
4. ἐλθόντες ἐπί τήν οἰκίαν εἶδον τό παιδίον
5. προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα

Παρατηροῦμε ὅτι στά παραδείγματα ὑπάρχουν οὐσιαστικά πού βρίσκονται στά τρία γένη, ἡ ἀρσενικό, ἡ θηλυκό, ἡ οὐδέτερο, ἔχουν ὅμως ἕνα μόνον τύπο καί ἕνα μόνον γένος: ὁ πατήρ, ὁ ἄρτος, ἡ ἔλαφος, ἡ οἰκία, ἡ πηγή, τό ὕδωρ, τό παιδίον, τό δῶρον. Αὐτά λέγονται **μονοκατάληκτα μονογενῆ** (παραδ. Α' 1 ἕως 5).

Β' Στά ἐπόμενα παραδείγματα παρατηροῦμε ὅτι τά οὐσιαστικά ἔχουν δύο γένη (ἀρσεν. καί θηλ.) ἀλλά ἕνα τύπο, κοινό καί γιά τά δύο γένη καί τά διακρίνουμε μόνον ἀπό τό ἄρθρο, π.χ.

1. ἰάθη ὁ παῖς αὐτοῦ
2. ἡ παῖς ἐγείρου
3. ... οὐ λύει τόν βοῦν αὐτοῦ ἢ τόν ὄνον καί ποτίζει;
4. εὐρήσετε ὄνον δεδεμένην

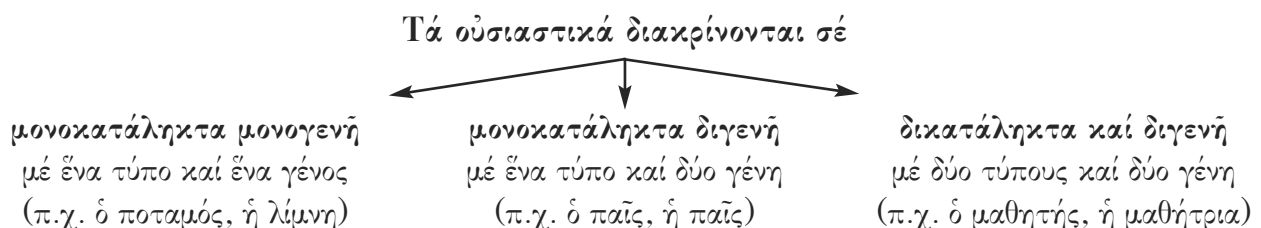
Αὐτά πού ἔχουν δύο γένη ἀλλά ἕνα τύπο κοινό καί γιά τά δύο γένη λέγονται **μονοκατάληκτα διγενῆ**: ὁ παῖς, ἡ παῖς, ὁ ὄνος, ἡ ὄνος (παραδ. Β' 1-4).

(Βλέπε τά νεοελλην. ὁ σύζυγος, ἡ σύζυγος, ὁ ἰατρός ἡ ἰατρός κ.ἄ.)

Γ' Στά ἐπόμενα παραδείγματα παρατηροῦμε ὅτι τά οὐσιαστικά ἔχουν δύο γένη (ἀρσενικό καί θηλυκό) καί δύο τύπους, ἕνα γιά τό κάθε γένος. Αὐτά λέγονται **δικατάληκτα διγενῆ**, π.χ.

1. λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ (ὁ μαθητής)
2. τί τά μύρα συμπαθῶς..., ᾧ μαθήτριαι, κιρνᾶτε; (ἡ μαθήτρια)

(βλ. τά νεοελληνικά ὁ ἀθλητής, ἡ ἀθλήτρια, ὁ ποιητής, ἡ ποιήτρια, ὁ λέων, ἡ λέαινα)

Κλίση τῶν οὐσιαστικῶν

- Γνωρίζουμε ὅτι οἱ κλίσεις τῶν οὐσιαστικῶν εἶναι τρεῖς: **πρώτη, δευτέρα καί τρίτη.**
- Ἀνάλογα μέ τήν κλίση στήν ὁποία ἀνήκουν τά οὐσιαστικά λέγονται **πρωτόκλιτα, δευτερόκλιτα, τριτόκλιτα.**
- Γνωρίζουμε ὅτι τό γένος τῶν οὐσιαστικῶν διακρίνεται κυρίως ἀπό τό ἄρθρο ἀλλά καί ἀπό τήν κατάληξη. Γνωρίζουμε ἐπίσης πῶς κλίνεται τό ἄρθρο.
- Τά οὐσιαστικά πού ἔχουν τόν ἴδιο ἀριθμό συλλαβῶν σέ ὅλες τίς πτώσεις ἐνικοῦ καί πληθυντικοῦ λέγονται **ἰσοσύλλαβα**. Τά ἰσοσύλλαβα οὐσιαστικά ἀνήκουν **στήν Α΄ καί Β΄ κλίση.**

Π.χ. ὁ νικητής, τοῦ νικητοῦ, τόν νικητήν, οἱ νικηταί, τῶν νικητῶν.

Ἡ χώρα, τῆς χώρας, τῶν χωρῶν κ.λπ.

- Τά οὐσιαστικά πού ἔχουν στίς πλάγιες πτώσεις (γενική, δοτική, αἰτιατική) ἐνικοῦ καί σέ ὅλες τίς πτώσεις τοῦ πληθυντικοῦ μία συλλαβή περισσότερη ἀπό τήν ὀνομαστική (καί κλητική) τοῦ ἐνικοῦ λέγονται **περιττοσύλλαβα**.

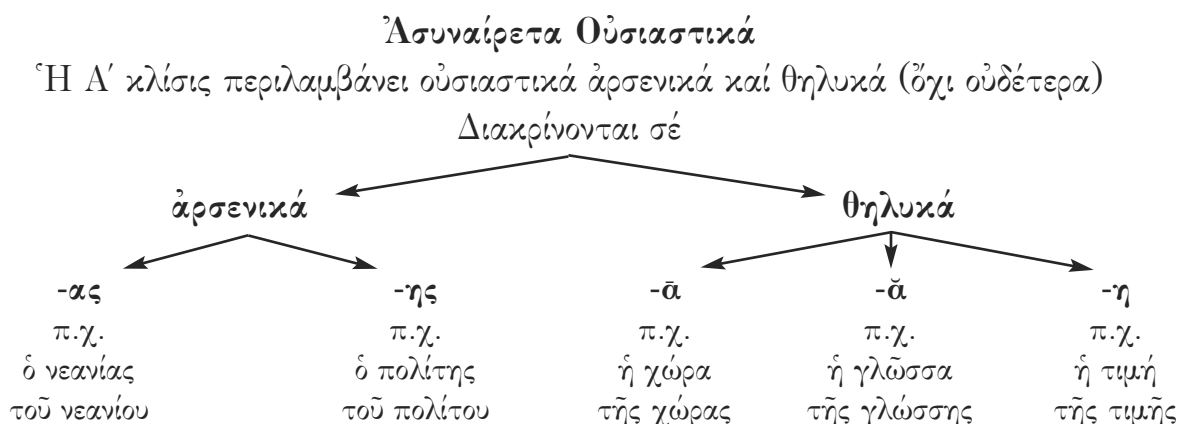
Π.χ. ὁ πί-ναξ, τοῦ πί-να-κος, τόν πί-να-κα, οἱ πί-να-κες τῶν πι-νά-κων κ.λπ.

Ἡ κλι-μαξ, τῆς κλι-μα-κος, τήν κλι-μα-κα, αἱ κλι-μα-κες κ.λπ.

Τά περιττοσύλλαβα οὐσιαστικά ἀνήκουν **στήν Γ΄ κλίση**, στήν ὁποία θά ἀναφερθοῦμε ἀργότερα.

Α΄ Κλίση

Τά οὐσιαστικά τῆς Α΄ κλίσεως διακρίνονται σέ **ἄσυναίρετα καί συνηρημένα.**

Μαθήματα αποσπελλόμενα στους Ἱερείς καί τίς Ἱερές Μονές τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως γιά τήν θεολογική τους κατάρτιση καί γιά χρήση Ἐνοριακῶν Συνάξεων.

Παρακαλῶ τίς σεβάσμιες Ἱερές Μονές τό ἀποσπελλόμενο αὐτό Κατηχητικό Μάθημα νά ἀποτελεῖ κάποια ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος ἀνάγνωσμα στήν Τράπεζα.

ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΑ ΚΗΡΥΓΜΑΤΑ – ΜΑΘΗΜΑΤΑ
ΓΕΝΙΚΟ ΘΕΜΑ: Η ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΠΙΣΤΗ ΜΑΣ
(Σέ συνέχειες)

Δημητσάνα – Μεγαλόπολη 2 Νοεμβρίου 2009

ΕΚΤΟ ΜΕΡΟΣ:
ΑΝΑΛΗΨΗ ΚΑΙ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗ
Η ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 22

Ε. Ἡ Ἐκκλησία ὡς τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος λέει ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ (Ἐφ. 1,22-23. Κολ. 1,18. Α' Κορ. 12,12-27). Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ μυστική ἐνσωμάτωση τῶν πιστῶν στό Σῶμα τοῦ ἀναστημένου Χριστοῦ διά τῆς δυνάμεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς σέ μία φράση Του, ἡ ὁποία διαστρεβλώθηκε ἀπό τούς ψευδομάρτυρες κατά τήν δίκη Του ἐνώπιον τοῦ Καϊάφα, εἶπε ὅτι τό Σῶμα Του ἦταν ὁ Ναός τοῦ Θεοῦ. Οἱ ψευδομάρτυρες κατηγορήσαν τόν Ἰησοῦ, ἐπειδή εἶπε «μπορῶ νά γκρεμίσω τόν Ναό τοῦ Θεοῦ καί σέ τρεῖς ἡμέρες νά τόν ξαναχτίσω» (Ματθ. 26,61) ἢ «θά καταστρέψω αὐτόν τόν Ναό πού εἶναι φτιαγμένος ἀπό ἀνθρώπινα χέρια καί σέ τρεῖς ἡμέρες θά χτίσω ἄλλον, πού δέν θά εἶναι φτιαγμένος ἀπό ἀνθρώπινα χέρια» (Μάρκ. 14,58). Ὁ Κύριος πράγματι εἶχε πεῖ: «Καταστρέψτε αὐτόν τόν Ναό καί σέ τρεῖς ἡμέρες θά τόν χτίσω» (Ἰωάν. 2,19), ἀλλά ὁ Εὐαγγελιστής προσθέτει στόν λόγο αὐτόν τοῦ Ἰησοῦ: «Αὐτός μιλοῦσε γιά τόν Ναό τοῦ Σώματός Του. Ὅταν δέ ἀναστήθηκε ἀπό τούς νεκρούς, οἱ μαθητές Του θυμήθηκαν ὅτι εἶχε πεῖ αὐτό καί πίστεψαν στήν γραφή καί τόν λόγο πού εἶχε πεῖ ὁ Ἰησοῦς» (Ἰωάν. 2,21-22). Ὁ Ναός γιά τόν ὁποῖο μιλοῦσε ὁ Κύριος ἦταν τό Σῶμα Του, τό ὁποῖο προσπάθησαν οἱ Ἰουδαῖοι νά καταστρέψουν σταυρώνοντάς το, ἀλλά Ἐκεῖνος τήν τρίτη ἡμέρα τό ἀνήγειρε καί πάλι μέ τήν ἀνάστασή Του. Πράγματι, ὁ Κύριος γι' αὐτόν τόν Ναό μιλοῦσε καί ὄχι γιά τόν Ναό τῆς Ἱερουσαλήμ, ὁ ὁποῖος καταστράφηκε σαράντα χρόνια ἀργότερα ἀπό τούς Ρωμαίους. Τό Σῶμα τοῦ Κυρίου εἶναι τώρα ὁ ἀληθινός Ναός, στόν ὁποῖο οἱ πιστοί θά λατρέψουν τόν Θεό.

Στήν Α' πρὸς Κορινθίους ἐπιστολή, 12,14-26, ὁ ἀπόστολος Παῦλος παρουσιάζει ὅλους τούς πιστούς ὅτι ἀποτελοῦν ἓνα σῶμα, στό ὁποῖο κάθε ἓνας ἔχει τήν λειτουργία του. Ἄλλος εἶναι τά μάτια, ἄλλος τό κεφάλι, ἄλλος τά πόδια. Δέν μποροῦν ὅμως νά ποῦν τά πόδια ὅτι δέν ἔχουν ἀνάγκη τό κεφάλι, οὔτε τά χέρια ὅτι δέν χρειάζονται τά πόδια. Τό κάθε μέλος τοῦ σώματος ἔχει ἀνάγκη τά ἄλλα μέλη. Ὁμοίως ὅταν ἓνα μέλος τοῦ σώματος ἀσθενεῖ, ὑποφέρει ὅλο τό σῶμα. Καί ὅταν ἓνα μέλος εἶναι ὑγιές, ὠφελεῖται ὅλο τό σῶμα. Ὅλοι οἱ πιστοί λοιπόν εἶναι μέλη τοῦ ἑνός σώματος, ἐνωμένα

μέ τήν κεφαλή, πού εἶναι ὁ Χριστός. Καί ὅταν ἓνα μέλος νοσεῖ πνευματικά, ὑποφέρει ὅλη ἡ Ἐκκλησία· ὅταν δέ ἓνα μέλος προοδεύει, ὠφελοῦνται πάλι καί τά ἄλλα μέλη τῆς Ἐκκλησίας ἀπό τήν πνευματική πρόοδο τοῦ ἑνός.

Ὅλοι μέσα στήν Ἐκκλησία εἴμαστε ἓνα καί ἔχουμε μεταξύ μας κοινωνία ἀγάπης, παρά τό ὅτι δέν τό κατανοοῦμε αὐτό πάντοτε. Τό Ἅγιο Πνεῦμα κινεῖται μέσα σέ αὐτό τό Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως τό ὄξυγόνο στό σῶμα τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Χριστός, ἡ Κεφαλή τοῦ Σώματος, κινεῖ τά μέλη ὅταν αὐτά εἶναι ὑγιῆ. Οἱ πιστοί ὅμως πού ζοῦν στήν ἁμαρτία, μοιάζουν μέ τά παράλυτα μέλη τοῦ σώματος: Ὁ Χριστός δέν μπορεῖ νά κατευθύνει τήν ζωή τους καί τό Ἅγιο Πνεῦμα δέν μπορεῖ νά εἰσέλθει σ' αὐτά. Ἀντίθετα, ὅσοι ἀκοῦν τόν λόγο τοῦ Θεοῦ, ἔχουν ἐπικοινωνία μέ τήν κεφαλή, μέ τόν Χριστό, καί μποροῦν νά ἔχουν μεταξύ τους κοινωνία ἀγάπης μέ τήν Χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Τότε μόνο εἴμαστε ἐνωμένοι μεταξύ μας καί μέ τόν Χριστό.

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ὁ Ἄρτος τῆς Εὐχαριστίας, τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ

Τό μεγάλο μυστήριο τῆς Ἐκκλησίας βιώνεται καί γίνεται κατανοητό στό Μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Ἡ Καινή Διαθήκη μᾶς παρουσιάζει μία διπλή ἐξίσωση: Ὁ Ἄρτος τῆς Εὐχαριστίας = τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ = ἡ Ἐκκλησία. Τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ Ἐκκλησία, ἀλλά εἶναι ἐπίσης ὁ ζωντανός ἄρτος πού κατέβηκε ἀπό τόν οὐρανό (Ἰωάν. 6,51), πού «δίνει ζωή στόν κόσμον» (Ἰωάν. 6,33). Αὐτός εἶναι ὁ «ἄρτος τῆς ζωῆς... ὁ ἄρτος πού κατεβαίνει ἀπό τόν οὐρανό, τόν ὁποῖο μπορεῖ κανεῖς νά φάει καί νά μὴν πεθάνει» (Ἰωάν. 6,35.50). Αὐτός εἶναι ὁ ἄρτος, πού ἔδωσε ὁ Ἰησοῦς στους μαθητές Του κατά τό ἑσπέρας τῆς Μεγάλης Πέμπτης, πρὶν ἀπό τόν θάνατό Του, λέγοντας: «Πάρτε καί φάτε· αὐτό εἶναι Σῶμα Μου, πού κόβεται γιά σᾶς σέ κομμάτια, γιά τήν συγχώρηση τῶν ἁμαρτιῶν σας» (Ματθ. 26,26. Α' Κορ. 11,24).

Τό ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ μποροῦμε νά τό νοήσουμε μόνο τρώγοντας αὐτόν τόν Ἄρτο, πού εἶναι τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Κοινωνώντας τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ στήν Θεία Λειτουργία, οἱ πιστοί γίνονται καί οἱ ἴδιοι τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, γίνονται Ἐκκλησία. Ὁ ἅγιος Εἰρηναῖος ἀκολουθεῖ τήν ἐξῆς εἰκόνα γιά νά ἐκφράσει αὐτή τήν ἀλήθεια, πού ἀποτελεῖ μυστήριο: Ὅπως τό νερό ἐνώνει πολύ ἀλεύρι γιά νά κάνει ἓνα καρβέλι ψωμί, ἔτσι καί τό Ἅγιο Πνεῦμα συγκεντρώνει τούς πιστούς, γιά νά δημιουργήσει ἓνα σῶμα, τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Μυστικός Δεῖπνος, ἡ Θεία Λειτουργία, εἶναι τό ἐργαστήριο τῆς Ἐκκλησίας. Σ' αὐτήν ὁ Θεός Πατέρας «ζυμώνει» τά παιδιά Του, τήν εὐχαριστιακή κοινότητα, χρησιμοποιώντας τά δύο Του χέρια, τόν Λόγο καί τό Ἅγιο Πνεῦμα, γιά νά δημιουργήσει ἓνα μοναδικό ψωμί, τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τήν Ἐκκλησία. Τό ἴδιο πράγμα, μέ λίγο διαφορετικό τρόπο, μᾶς λέει ἡ πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολή τοῦ ἀποστόλου Παύλου (2,19-22):

«Δέν εἴστε πλέον ξένοι καί παρεπίδημοι, ἀλλά ἀνήκετε στόν λαό τοῦ Θεοῦ, στήν οἰκογένεια τοῦ Θεοῦ. Προστεθήκατε κι ἐσεῖς στό οἰκοδόμημα πού ἔχει θεμέλιο τούς ἀποστόλους καί τούς προφήτες καί ἀκρογωνιαῖο λίθο αὐτόν τόν ἴδιο τόν Χριστό. Μ' Αὐτόν ὀλόκληρο τό οἰκοδόμημα δένεται καί μεγαλώνει, ὥστε νά γίνει ναός ἅγιος γιά τόν Κύριο. Ὁ Κύριος οἰκοδομεῖ καί ἐσᾶς μαζί μέ τούς ἄλλους, γιά νά γίνετε πνευματική κατοικία τοῦ Θεοῦ».

Ἔτσι ἡ Ἐκκλησία παρουσιάζεται ὡς ἡ σύναξη τῶν πιστῶν, πού τρέφονται μέ τόν λόγο τοῦ Θεοῦ καί τόν ἄρτο τῆς Θείας Κοινωνίας. Τό Ἅγιο Πνεῦμα ἐπισκιάζει καί δίνει ζωή σ' αὐτήν τήν σύναξη, κάνοντάς την ἓνα καί μοναδικό σῶμα μέ κεφαλή τόν Χριστό καί μέλη της τούς πιστούς.

Μαθήματα ἀποστελλόμενα στους Ἱερεῖς καί τίς Ἱερές Μονές τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως γιά τήν θεολογική τους κατάρτιση καί γιά χρήση Ἐνοριακῶν Συναξέων.

ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΑ ΚΗΡΥΓΜΑΤΑ – ΜΑΘΗΜΑΤΑ
ΓΕΝΙΚΟ ΘΕΜΑ: Η ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΠΙΣΤΗ ΜΑΣ
(Σέ συνέχειες)

Δημητσάνα – Μεγαλόπολη 23 Νοεμβρίου 2009

ΕΚΤΟ ΜΕΡΟΣ:
ΑΝΑΛΗΨΗ ΚΑΙ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗ
Η ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 23

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑΣ:
Η ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ, Η ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΚΑΙ Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ

Τήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ τήν τρέφει ὁ Ἄρτος τῆς Θείας Κοινωνίας, πού εἶναι τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Τά ἀκόλουθα δύο κεφάλαια ὁμιλοῦν γι' αὐτό τό Μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας, στό ὁποῖο ὅμως ἔχουμε ἤδη ἀναφερθεῖ πολλές φορές.

Οἱ Ἰσραηλιῖτες εἶχαν μία ἑορτή, τήν «μπερακά» ἢ «εὐλογίες», μέ τήν ὁποία ἐξέφραζαν τήν εὐγνωμοσύνη τους πρός τόν Θεό γιά τά δῶρα Του. Ἀναγνώριζαν ὅτι ἕνα δῶρο προέρχεται ἀπό τόν Θεό καί θυμοῦνταν αὐτό τό δῶρο μέ εὐχαριστία πρός Αὐτόν. Κατά τήν Μεγάλη Πέμπτη ὁ Ἰησοῦς Χριστός στό Δεῖπνο μέ τούς μαθητές Του παρέδωσε τό Μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας ἀκολουθώντας τόν τύπο μιᾶς τέτοιας «μπερακά» ἢ εὐλογίας, δίνοντας ὅμως σ' αὐτό ἕνα ἐντελῶς νέο νόημα. Αὐτό φαίνεται ἐάν διαβάσουμε τήν διήγηση τοῦ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ περί τοῦ Δείπνου αὐτοῦ (Λουκ. 22,17-20) καί τήν συγκρίνουμε μέ τό ἰουδαϊκό τελετουργικό τῆς εὐλογίας τοῦ δείπνου, ὅπως περιγράφεται στήν *Μισνά*.¹

Στήν ἀρχή τοῦ ἰουδαϊκοῦ αὐτοῦ δείπνου εὐλογεῖτο τό ποτήρι μέ τό κρασί μέ τά ἐξῆς λόγια: «Εὐλογημένος εἶσαι Ἐσσύ, ὦ Κύριε Θεέ μας, Βασιλιά ὅλων τῶν αἰώνων, πού δίνεις αὐτούς τούς καρπούς τῆς ἀμπέλου». Γι' αὐτό στήν ἀρχή τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου ὁ Ἰησοῦς σήκωσε τήν πρώτη φορά τό ποτήρι λέγοντας: «...Ἀπό τώρα καί στό ἐξῆς δέν θά ξαναπιῶ ἀπό τόν καρπό τῆς ἀμπέλου μέχρις ὅτου ἔρθει ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ» (Λουκ. 22, 18).

Ἐπειτα, στό ἰουδαϊκό δεῖπνο ἐάν δέν ὑπῆρχε ὑπηρέτης, τό νεώτερο μέλος τῆς οἰκογένειας ἔφερνε μία στάμνα μέ νερό γιά νά πλύνει τά χέρια του ὁ ἀρχηγός τῆς οἰκογένειας. Αὐτό

1. Ἡ *Μισνά* εἶναι μία συλλογή Ἰουδαϊκῶν προσευχῶν, διδασκαλιῶν καί παραδόσεων. Περί τοῦ δείπνου «μπερακῶ» βλ. Louis Bouyer, *Eucharist: Theology and Spirituality of the Eucharistic Prayer*, trans. Charles Underhill Quinn, (University of Notre Dame Press, 1968), σελ. 78-88.

στό Μυστικό Δείπνο θά ἔπρεπε νά τό κάνει ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης, ὡς ὁ νεώτερος τῶν Ἀποστόλων, ἀλλά τό ἔκανε ὁ Ἰησοῦς, ὁ Ὅποιος πῆρε τήν στάμνα ἀπό αὐτόν καί ἄρχισε ὁ ἴδιος νά πλένει τά πόδια τῶν μαθητῶν (Ἰωάν. 13,3-17).

Ὁ ἄνθρωπος πάλι, πού ἦταν κεφαλή τῆς οἰκογένειας, ἔπαιρνε ἔπειτα τό ψωμί καί τό ἔκοβε λέγοντας: «*Εὐλογημένος εἶσαι Ἐσσύ, Κύριε ὁ Θεός μας, Βασιλιά τῶν αἰῶνων, πού δίνεις τό ψωμί στήν γῆ... Ἄς εὐχαριστήσουμε τόν Θεό μας, πού μᾶς ἔθρεψε μέ τόν πλοῦτο του*». Σ' αὐτό τό σημεῖο ὁ Ἰησοῦς «*πῆρε τόν ἄρτο καί, ἀφοῦ εὐχαρίστησε, τόν ἔκοψε καί τόν ἔδωσε σ' αὐτούς λέγοντας: “Αὐτό εἶναι τό Σῶμα μου πού δίνεται γιά σᾶς. Αὐτό πού κάνω τώρα νά τό κάνετε γιά νά μέ θυμᾶστε”*» (Λουκ. 22, 19). Ἐτσι ὁ Ἰησοῦς κατά τόν Μυστικό Δείπνο ἀκολούθησε καί Αὐτός τίς πράξεις πού τελοῦσε κατά παράδοση αὐτός πού ἦταν ἡ κεφαλή τῆς ἰουδαϊκῆς οἰκογένειας. Ὅμως ὁ Ἰησοῦς δίνει σ' αὐτές μία ἐντελῶς νέα σημασία, ταυτίζοντας τόν ἄρτο μέ τό Σῶμα Του, πού θά θυσιαστεῖ γιά τήν ζωή τοῦ κόσμου ἐπάνω στόν Σταυρό.

Μετά ἀπό τόν δεῖπνο ὁ ἀρχηγός τῆς οἰκογένειας σήκωνε τό ποτήριο καί τό εὐλογοῦσε γιά δεύτερη φορά. Γι' αὐτό ὁ Ἰησοῦς μετά τό Δείπνο πῆρε πάλι ποτήριο καί εἶπε: «*Αὐτό τό ποτήριο εἶναι ἡ Νέα Διαθήκη πού σφραγίζεται μέ τό Αἷμά μου, τό Ὅποιο χύνεται γιά σᾶς*» (Λουκ. 22, 20). Αὐτή ἡ συνήθεια τοῦ ἰουδαϊκοῦ δεῖπνου ἐξηγεῖ τήν διπλῆ εὐλογία τοῦ ποτηρίου, τήν ὁποία μόνο ὁ Λουκᾶς ἀναφέρει.² Ὅμως, γιά μία ἀκόμη φορά, ὁ Ἰησοῦς δίνει σ' αὐτό τό ποτήριο μία νέα σημασία μέ τό νά ταυτίσει τόν οἶνο μέ τό Αἷμά Του, πού θά χύσει ἐπάνω στόν Σταυρό καί τό ὁποῖο θά σφραγίσει τήν νέα διαθήκη ἀνάμεσα στόν Θεό καί τόν ἄνθρωπο.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος συμπληρώνει τήν διήγηση τοῦ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ (βλ. Α' Κορ. 11,23-25) προσθέτοντας: «*Ὅταν τρώτε αὐτόν τόν ἄρτο καί πίνετε αὐτό τό ποτήριο, διακηρύσσετε τόν θάνατο τοῦ Κυρίου μέχρις ὅτου ἔρθει*» (Α' Κορ. 11,26).

Ἐτσι βλέπουμε ὅτι στόν Μυστικό ἐκεῖνο Δείπνο τῆς Μεγάλης Πέμπτης ἡ προσφορά τοῦ ἄρτου καί τοῦ οἴνου ὡς εὐχαριστία πρὸς τόν Θεό σχετίζεται μέ τήν προσφορά τοῦ Σώματος καί τοῦ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ πάνω στόν Σταυρό καί ἀκόμη σχετίζεται μέ τήν σύναψη τῆς Καινῆς Διαθήκης ἀνάμεσα στόν Θεό καί τόν λαό Του.

«*Κάνετε αὐτό γιά νά Μέ θυμᾶστε... μέχρις ὅτου ἔρθω*». Ἡ τέλεση αὐτοῦ τοῦ Δείπνου θά εἶναι πάντοτε μία ἀνάμνηση εὐχαριστίας γιά τόν θάνατο καί τήν ἀνάσταση τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, πού ὁδηγεῖ τόν λαό Του στήν γῆ τῆς Ἐπαγγελίας, στήν Βασιλεία Του. Καί μέ αὐτό τό Δείπνο θυμούμαστε ἀκόμη καί ὅλο τό ἔργο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ γιά τήν σωτηρία μας, ἀπό τό Πάθος μέχρι τήν Δευτέρα Του Παρουσία. Ἀλλά αὐτή ἡ ἀνάμνηση («*ζικκαρών*», στά ἑβρ.) σ' ἐμᾶς, στήν Θεία Εὐχαριστία, δέν εἶναι ἀπλή ἀνάμνηση. Εἶναι μιᾶ ἐγκάρδια συμμετοχή ὅλης τῆς Ἐκκλησίας στό ὅλο ἔργο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ γιά τήν σωτηρία μας. Εἶναι βίωμα. Αὐτή ὅμως ἡ βιωματική ἀνάμνηση γίνεται διά τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Γιατί ὁ Χριστός εἶπε στους μαθητές Του ὅτι τό Ἅγιο Πνεῦμα «*θά σᾶς ὑπενθυμίσει ὅλα ὅσα σᾶς εἶπα*» (Ἰωάν. 14,26) καί «*θά λάβει ἐκ τοῦ ἐμοῦ καί θά ἀναγγεῖλει σέ σᾶς*» (Ἰωάν. 16,14).

2. Ἐχουν δοθεῖ ὅμως καί ἄλλες ἐρμηνεῖες σέ αὐτό τό θέμα.

Ἔτσι, ἡ συμμετοχή καί ἡ κοινωνία μας στά σωτηριώδη γεγονότα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ γιά μᾶς γίνεται μόνο διά τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Τώρα μπορούμε νά νοήσουμε τήν σημασία τῆς Θείας Λειτουργίας. Μέ τήν Θεία Λειτουργία συμμετέχουμε σέ ὅλα ὅσα ἔκανε ὁ Ἰησοῦς Χριστός γιά μᾶς. Συμμετέχουμε ἀκόμη ἀπό τώρα καί στήν Δεύτερή Του Παρουσία καί στήν αἰώνια Βασιλεία Του. Ἡ Θεία Λειτουργία εἶναι ὁ χῶρος στόν ὁποῖο συναντοῦμε τόν Σωτῆρα μας Ἰησοῦ Χριστό. Σ' αὐτήν περιμένοντας τόν ἐρχομό τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἐορτάζουμε τόν γάμο τοῦ Χριστοῦ μέ τήν Νύμφη Του, τήν Ἐκκλησία. Σ' αὐτήν μέ τήν κοινωνία μας μέ τόν Χριστό κοινωνοῦμε καί μέ τούς ἀδελφούς μας. Σ' αὐτήν, κοινωνοῦντες τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Ἀναστάντος Ἰησοῦ Χριστοῦ προσδοκοῦμε καί ἐμεῖς τήν Ἀνάστασή Του.

Θά τά νοήσουμε ὅλα αὐτά καλύτερα ἐάν μελετήσουμε λεπτομερέστερα τήν ἴδια τήν Θεία Λειτουργία. Γνωρίζουμε ὅμως ἤδη γιά τήν Θεία Λειτουργία ὅτι εἶναι ἓνα μυστήριο ἀγάπης, πού τό γεύομαστε μᾶλλον μέ τήν καρδιά, παρά τό κατανοοῦμε μέ τήν λογική. Καί τήν ἀπολαμβάνουμε περισσότερο συμμετέχοντας σ' αὐτήν μέ τήν Θεία Κοινωνία, παρά περιγράφοντάς την.

- Παρακαλοῦμε ἐνισχύσατε τά καθημερινά Συσσίτια τῆς πυροπλήκτου Μητροπόλεώς μας ἀποστέλλοντες τήν χρηματική σας βοήθεια στόν ὑπ' ἀριθμ. 33529654536 λογαριασμό τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς.
- Ἀναγγέλλουμε ὅτι κάθε Παρασκευή ἀναρτοῦμε στήν ἴστοσελίδα τῆς Μητροπόλεώς μας (www.imgortmeg.gr) ἓνα θεολογικό περιοδικό.
- Κάθε Τρίτη, ὥρα 12.15' ἕως 13.00', ὁμιλοῦμε στόν Ραδιοφωνικό Σταθμό τῆς Ἱ. Μ. Πειραιῶς (91,2 FM).

ΑΠΛΗ ΚΑΤΗΧΗΣΗ
Μηνιαία Ἐκδοση τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως
Νοέμβριος 2009 – Τεύχος 35
Ἰδιοκτήτης
Ἱερά Μητρόπολις Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως
Δημητσάνα 220 07 Κ.Τ. 8294
Ἐκδότης-Συντάκτης
Ὁ Μητροπολίτης Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως Ἱερεμίας
Διευθυντής
Ἄρχμ. Ἰάκωβος Κανάκης
220 07 Δημητσάνα - Τηλ. 27950-31217
Υπεύθυνος Τυπογραφείου:
Ἄρχμ. Γρηγόριος Κιούσης

